

Forvaltningsrevisjonsrapport

Barnevernsreformen og forebyggende samarbeid og samordning

Trysil kommune

Rapportnummer 5/2026

Tjenester i
oppvekst og
barnevern

Forord – Om rapporten

Denne rapporten er bygget opp med et kort sammendrag som går gjennom hovedfunnene og konklusjonen i forvaltningsrevisjonsprosjektet i første kapittel.

Vi har valgt å benytte en «trafikklysmoell» for å illustrere hva vi mener er i henhold til krav på området, det som er godkjent med merknad, og det som ikke er i henhold til krav på området. Hver vurdering blir merket med henholdsvis grønt, gult og rødt.

Rapporten er utarbeidet med et digitalt tilsnitt og innehar lenker til ulike seksjoner av rapporten. Dette skal gjøre det enklere for leseren å navigere i rapportens innhold. Det er også lenket til de kilder som er digitalt tilgjengelige, for en mer interaktiv opplevelse av rapporten.

Rapporten er bygget opp etter NKRFs krav til sluttrapport i Standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001). Dette innebærer minstekravene til

- [sammendrag](#)
- [informasjon om bestillingen](#)
- [problemstillingene](#)
- [valg av metoder og vurdering av datagrunnlag](#)
- [revisjonskriterier](#) (vedlegg A)
- [presentasjon av data](#)
- [vurderinger](#)
- [konklusjon](#)
- [anbefalinger](#)
- [referanser](#)
- [kommunedirektørens uttalelse](#)

I tråd med RSK 001, ønsker vi å fremheve at vi vektlegger at forvaltningsrevisjoner skal «bidra til et godt beslutningsgrunnlag for de folkevalgtes styring og kontroll, og å bidra til læring».

Vi vil takke kontrollutvalget for oppgaven, og administrasjonen for tilrettelegging for en best mulig og effektiv gjennomføring av forvaltningsrevisjonsprosjektet.

Vi håper at leseren finner nytte i rapporten og vil benytte denne videre i forbindelse med en trygg og god forvaltning av tjenesteområdet.

Kongsvinger/Løten, den 14. april 2026

Kristin Fragell Lillevold

Kristin Fragell Lillevold
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Gjertrud Aas Moen

Gjertrud Aas Moen
Utøvende forvaltningsrevisor

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	2
1 Innledning.....	4
1.1 Bakgrunn for prosjektet	4
1.2 Formål og problemstillinger	4
1.3 Avgrensninger og justeringer.....	4
1.4 Organisering i kommunen.....	5
1.5 Barnevernsreformen (oppvekstreformen)	5
2 Metode for revisjonen.....	7
2.1 Dokumentstudier	7
2.2 Intervjuer	7
2.3 Vurdering av pålitelighet og gyldighet i datainnsamlingen	8
2.4 Bruk av KI	8
3 Problemstilling 1 – Planer og strategier for etterlevelse av kravene til forebygging.....	9
3.1 Revisjonskriterier for problemstilling 1.....	9
3.2 Innhentet data: Planer og strategier for forebyggende arbeid	9
3.3 Revisors vurdering	18
3.4 Konklusjon.....	21
4 Problemstilling 2 – Samordning og samarbeid mellom kommunale tjenester med ansvar for forebygging og oppgaver knyttet til barn og unge.....	22
4.1 Revisjonskriterier for problemstilling 2.....	22
4.2 Innhentet data: Samarbeid og samordning mellom kommunale tjenester med ansvar for forebygging og oppgaver knyttet til barn og unge.....	22
4.3 Revisors vurdering	28
4.4 Konklusjon.....	30
5 Anbefalinger	31
6 Kommunedirektørens uttalelse.....	32
7 Referanser	35
Vedlegg A: Revisjonskriterier	38

Sammendrag

Formålet med denne forvaltningsrevisjonen har vært å undersøke om Trysil kommune sitt forebyggende arbeid knyttet til barn og unge er i tråd med barnevernsreformen, med særlig fokus på tverrfaglig samarbeid og samordning og tilstrekkelig kompetanse i tjenestene.

Forvaltningsrevisjonen har hatt følgende problemstillinger:

1. Har Trysil kommune planer og strategier som sikrer etterlevelse av kravene til forebyggende arbeid overfor barn og unge?
2. Sikrer Trysil kommune godt samarbeid og samordning mellom de kommunale tjenestene med ansvar for forebygging og oppgaver knyttet til barn og unge?

Revisjonen har i forbindelse med forvaltningsrevisjonen gjennomført dokumentanalyse og intervjuer med kommunale ledere, rådgivere, saksbehandlere, rektor og andre nøkkelpersoner. Datainnsamlingen ble gjennomført i perioden desember 2025 til februar 2026.

Problemstilling 1: Planer og strategier for forebyggende arbeid

Revisjonen vurderer at Trysil kommune har etablert et helhetlig planverk som i stor grad oppfyller kravene til det forebyggende arbeid. Kommunen har en vedtatt en plan for forebyggende arbeid som tydelig beskriver mål, tiltak, organisering og strukturer for tverrfaglig samarbeid.¹ Oppvekstadministrasjonen er godt i gang med å få planen implementert i tjenestene, sammen med kommunens oppvekstmodell med tiltak. Flere av tiltakene i planen er allerede iverksatt for å styrke tidlig innsats, herunder Uro-metoden, som har en egen implementeringsplan. Andre tiltak er i større grad rettet mot videreutvikling og styrking av det tverrfaglige forebyggende samarbeidet i kommunen.

Barneverntjenesten er organisert med egen leder og har nå stabilisert bemanningen etter en periode med utfordringer knyttet til rekruttering og ubesatte stillinger. Helsestasjonstjenesten har etablert planer og rutiner i tråd med gjeldende lovkrav. Kommunestyret mottar årlig en tilstandsrapport fra barnevernet, som gir et oppdatert og helhetlig bilde av tjenestens situasjon og utviklingsbehov.

Trysil kommune oppfyller per i dag kompetansekravene ved at leder og leders stedfortreder i barnevernstjenesten innehar den lovpålagte kompetansen. Revisjonen understreker betydningen av at kommunen utarbeider en helhetlig og langsiktig strategi for å sikre at nødvendig kompetanse i barnevernstjenesten også opprettholdes over tid, i samsvar med kravene i barnevernsreformen.

Problemstilling 2: Samordning og samarbeid

Undersøkelsen viser at Trysil kommune har etablert mange og funksjonelle arenaer og team for tverrfaglig samarbeid, og at tjenestene i stor grad samarbeider godt om barn og unge. Tidlig innsatsteam, tverrfaglige team i barnehager, ressursteam i skoler, Trioteamet og Vekstteamet utgjør viktige strukturer som arbeider for bedre koordinering, tidlig identifisering og helhetlig oppfølging. Barnehagene og skolene har rutiner for samarbeid med relevante tjenesteytere, og praksis fremstår systematisk og godt forankret.

Kommunen arbeider aktivt for å utvikle en felles forståelse av forebygging og tidlig innsats, støttet av forebyggingsplanen, oppvekstmodellen og felles faglige satsinger. Samtidig peker revisjonen på noen

¹ Jf. Plan for forebyggende arbeid i Trysil kommune (vedtatt av kommunestyret 29.10.2024)

utfordringer knyttet til uklar ansvarsfordeling og ulik forståelse av barneverntjenestens rolle, særlig i lys av barnevernsreformens krav om prioritering av de mest krevende sakene. Dette gjør at enkelte forventninger i samarbeidsfora ikke alltid er i samsvar med tjenestens mandat og kapasitet. Revisjonskriteriene for problemstilling 2 vurderes som etterlevd, unntatt kriterium 11 hvor revisjonen mener at kommunen i enda større grad bør arbeide for å øke forståelsen av hva forebygging er og arbeide for mer økt kunnskap og avklaringer om hvilke tjenester som har ansvaret for hva.

Revisjonens anbefalinger

På bakgrunn av den gjennomførte undersøkelsen er revisjonens anbefalinger at kommunedirektøren bør:

- **Legge til rette for systematiske tiltak som styrker tjenestenes kunnskap om hverandres roller, myndighet og ansvar.** Dette kan omfatte gjennomgang av eksisterende samarbeidsfora, tydeligere mandat og forventningsavklaringer, samt arenaer for jevnlig dialog og refleksjon.
- **Sikre at alle tjenestene har en omforent forståelse av hva forebygging og tidlig innsats innebærer, på både universelt, selektivt og indikativt nivå.** Dette inkluderer avklarte ansvarsområder, felles begrepsbruk og en tydeligere sammenheng mellom forebyggende planverk og praktisk tjenesteutøvelse.

Revisjonens kommentarer til kommunedirektørens uttalelse (jf. kap.6)

Vi viser til e-post av 08.04.2026, hvor Trysil kommune, ved kommunalsjef for oppvekst, har avgitt uttalelse til foreløpig forvaltningsrevisjonsrapport. I uttalelsen fremgår det at kommunen vurderer revisjonskriterium 5: *Kommunen bør utarbeide en helhetlig strategi med konkrete tiltak for å sikre at kompetansekravene i barnevernsreformen blir oppfylt innen 01.01.2031*, som oppfylt.

Revisjonen har foretatt en nærmere vurdering av revisjonskriterium 5 og grunnlaget for konklusjonen. Gjennomgang viser at Trysil kommune per i dag oppfylder kompetansekravene ved at både leder og leders stedfortreder i barnevernstjenesten innehar den lovpålagte kompetansen. Samtidig vil revisjonen understreke betydningen av at kommunen utarbeider en helhetlig og langsiktig strategi for å sikre at nødvendig kompetanse i barneverntjenesten også opprettholdes over tid, i tråd med kravene i barnevernsreformen.

På bakgrunn av denne vurderingen har revisjonen valgt å fjerne anbefalingen som tidligere ble gitt med utgangspunkt i revisjonskriterium 5.

1 Innledning

1.1 Bakgrunn for prosjektet

Det følger av kommuneloven § 23-2, punkt c, at kontrollutvalget skal påse at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon i kommunen. Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak, jf. kommuneloven § 23-3, første ledd.

Kontrollutvalget i Trysil kommune bestilte 12.02.2025, sak 11/25 en forvaltningsrevisjon om «*Oppfølging av barnevernsreformen og forebyggende samhandling.*»

Formål og problemstillinger

Formålet med forvaltningsrevisjonen er å undersøke om Trysil kommune sitt forebyggende arbeid knyttet til barn og unge er i tråd med barnevernsreformen, med særlig fokus på tverrfaglig samarbeid og samordning og tilstrekkelig kompetanse i tjenestene.

Formålet er belyst gjennom å besvare følgende problemstillinger:

1. Har Trysil kommune planer og strategier som sikrer etterlevelse av kravene til forebyggende arbeid overfor barn og unge?
2. Sikrer Trysil kommune godt samarbeid og samordning mellom de kommunale tjenestene med ansvar for forebygging og oppgaver knyttet til barn og unge?

1.2 Avgrensninger og justeringer

Forvaltningsrevisjonen er i hovedsak avgrenset til det forebyggende arbeidet rettet mot barn og unge, samt hvordan Trysil kommune har tilpasset seg de føringene og kravene som fulgte av barnevernsreformen. Undersøkelsen tar utgangspunkt i hvilke planer, strategier og tiltak Trysil kommune har etablert for å etterleve gjeldende lovkrav og vurderer i hvilken grad kommunen har arbeidet systematisk med dette. Kommunens plan for forebyggende arbeid i oppvekstsektoren, vedtatt av kommunestyret i oktober 2024, har vært et sentralt og relevant dokument for revisjonsarbeidet.

Samordning, samarbeid og samhandling

I prosjektet vektlegges kommunens ansvar for å sikre helhetlige tjenester for barn og unge gjennom godt samarbeid og samordning. Helsedirektoratets veileder «Samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier»² gir følgende begrepsavklaringer:

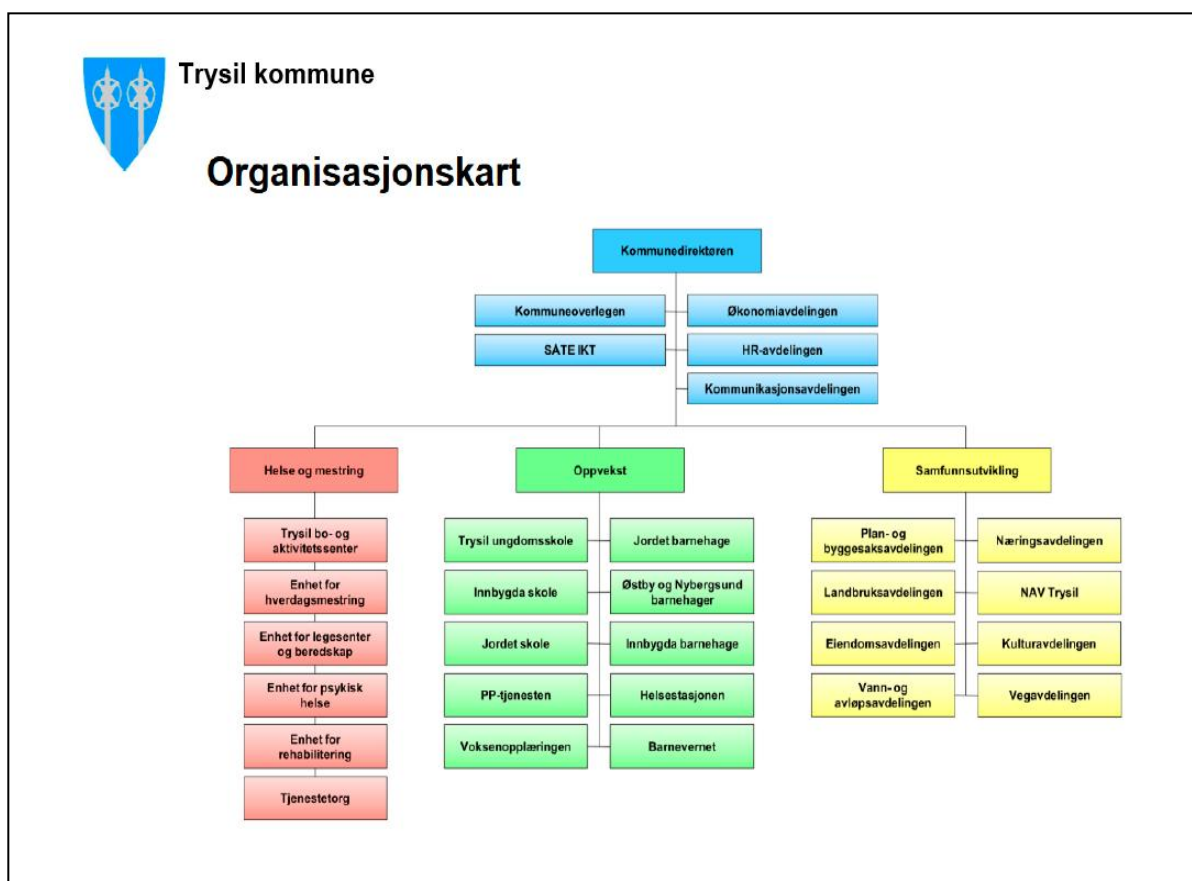
- **Samordning:** Kommunens plikt til å sikre at tjenester jobber koordinert for å gi et helhetlig tilbud. Dette krever felles mål, klare roller og strukturer som støtter innsats på tvers av fag og sektorer.
- **Samarbeid:** Når to eller flere tjenester planlegger og gjennomfører tiltak sammen.
 - Tverrfaglig samarbeid: mellom ulike profesjoner.
 - Tverrsektorielt samarbeid: mellom sektorer som helse, oppvekst, barnevern og NAV. Samarbeid forutsetter informasjonsdeling og felles planlegging.

² Jf. Nasjonal veileder om «Samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier» fra Helsedirektoratet, Utdanningsdirektoratet, Bufdir og NAV (15.09.2022)

- **Samhandling:** Brukes ofte synonymt med samarbeid og har ingen presis definisjon. Det kan forstås som den praktiske, situasjonsnære samvirkningen mellom aktører for å nå felles mål.

1.3 Organisering i kommunen

Organisasjonskartet for Trysil kommune viser at de er organisert i tre kommunalområder, disse tre er helse og mestring, oppvekst og samfunnsutvikling.

Figur 1: Organisasjonskartet for Trysil kommune (22.02.2021. Sist endret: 07.08.2025)

Kommunalområdet oppvekst ledes av en kommunalsjef, med rektorer og styreere som ansvarlige for den daglige driften av skoler og barnehager. De øvrige tjenestene og enhetene innen oppvekstområdet har egne fag- og enhetsledere med ansvar for sine virksomhetsområder. Trysil kommune har interkommunalt samarbeid med Engerdal kommune om barneverntjenesten og den pedagogisk-psykologisk tjenesten (PPT). Oversikten viser at helsestasjonstjenesten er organisatorisk plassert i kommunalområdet oppvekst, og ikke helse og mestring.

1.4 Kort om kilder til revisjonskriterier - Barnevernsreformen (oppvekstreformen)

Barnevernsreformen (2022) og ny barnevernslov (2023) har gitt kommunene et større ansvar på barnevernsområdet. Kommunene skal styrke det forebyggende arbeidet, samordne tjenestene rundt barn og familier, og legge til rette for gode oppvekstvilkår som forebygger omsorgssvikt og atferdsutfordringer. Det overordnede målet med reformen er at flere utsatte barn og familier skal få den hjelpen de trenger på et tidlig tidspunkt.

Intensjonene med reformen og ny barnevernslov er å styrke tidlig innsats og forebygging, gi hjelp som er bedre tilpasset barn og familiers behov, sikre god rettssikkerhet for barn og foreldre og i tillegg bruke ressursene i barnevernet mer effektivt.

Kommunens ansvar for forebygging

Et helhetlig og velfungerende tjenestetilbud er avgjørende i kommunenes forebyggende arbeid. Ulike tjenester og sektorer må samarbeide godt for å møte behovene til barn og unge på en helhetlig måte, slik at tjenestene fungerer som et sikkerhetsnett for å hindre at barn og unge faller utenfor.

Barnevernsloven bygger på prinsippene i folkehelseloven og den helhetlige oppvekstreformen, der forebygging forstås som et *kommunalt ansvar* og ikke som et isolert barnevernansvar. Kommunen skal derfor legge til rette for systematisk og tverrsektorielt forebyggende arbeid som omfatter både tidlig innsats, universelle tiltak og etablering av strukturer for tverrfaglig samarbeid. Dette samsvarer med lovens krav om at kommunen skal fremme gode oppvekstvilkår og forebygge omsorgssvikt og atferdsproblemer gjennom koordinert innsats på tvers av tjenester.

Kommunen har ansvaret for at alle innbyggerne har tilgang på velferdstjenester som fungerer godt for dem, og kommunen står fritt til å organisere det forebyggende arbeidet med utgangspunkt i lokale forhold. Det kommunale ansvaret for forebygging er nedfelt i flere lovverk med ulike formål og til dels overlappende mål og virkemidler.

Kommunens forebyggingsansvar er forankret i en rekke lover som sammen gir brede, sektorovergripende plikter:

- **Folkehelseloven** – helhetlig folkehelse og sosial utjevning
- **Helse- og omsorgstjenesteloven** – forebygging som del av alle helse- og omsorgstjenester
- **Barnevernsloven** – ansvar for trygge oppvekstvilkår, samordning og planplikt
- **Opplæringsloven** – trygt skolemiljø, tidlig innsats
- **Barnehageloven** – omsorg, trygghet og forebygging
- **NAV-/sosialtjenesteloven** – forebygge sosiale problemer
- **Integreringsloven, krisesenterloven, familievernkontorloven** – målgruppespesifikke forebyggingsplikter

2 Metode for revisjonen

Forvaltningsrevisjonsprosjektet er gjennomført i samsvar med NKRF sin *Standard for Forvaltningsrevisjon, RSK 001*. Det følger av standarden at problemstillingene i prosjektet er bestemmende for valg av metode ved innsamling av data. Revisor skal innhente et tilstrekkelig og relevant datagrunnlag for å kunne besvare problemstillingene og å gjøre velbegrunnede vurderinger.

Vi har i denne undersøkelsen benyttet dokumentstudier og intervjuer som metode for innhenting av data. Datainnsamlingen ble gjennomført i perioden desember 2025 til februar 2026.

2.1 Dokumentstudier

Dokumentstudier utgjør en sentral metode for datainnsamling i forvaltningsrevisjon, hvor vi har en gjennomgang og vurdering av relevant dokumentasjon opp mot fastsatte revisjonskriterier. I november 2025 sendte revisjonen en spesifisert dokumentbestilling til kommunen som ble besvart med en rekke dokumenter. I tillegg har kommunen hatt anledning til å oversende dokumentasjon underveis. Sentrale dokumenter det vises til i rapporten er blant annet vært Trysil kommunes planer, rutiner, skjemaer og retningslinjer. Dokumentene blir referert til løpende i rapporten der dokumentgjennomgang har vært nødvendig og hensiktsmessig for å besvare prosjektets problemstillinger.

2.2 Intervjuer

Det ble innledningsvis gjennomført et oppstartsmøte 07.10.2025 der følgende deltakere fra kommunen var til stede:

- Kommunalsjef for oppvekst
- Leder for barneverntjenesten
- Rådgiver skole/oppvekst
- Rådgiver barnehage/oppvekst

Formålet med møtet var å informere kommuneadministrasjonen om forvaltningsrevisjonsprosjektet, samt å gi mulighet for spørsmål og innspill til undersøkelsens tema og metodiske innretning. Det ble skrevet referat fra oppstartsmøtet, som i etterkant ble verifisert av deltakerne.

I ukene 3 og 4 i 2026 ble det gjennomført fysiske intervjuer med ansatte i kommunen, samt at et intervju ble gjennomført digitalt på Teams. I disse intervjuene har formålet vært å innhente informasjon fra ulike sentrale aktører, slik at temaet for undersøkelsen blir belyst fra flere perspektiver.

Følgende personer ble intervjuet:

- Kommunalsjef for oppvekst
- Rådgiver skole/oppvekst
- Rådgiver barnehage/oppvekst
- Leder for barneverntjenesten
- Saksbehandler i barneverntjenesten
- Rektor for Innbygda skole
- Styrer i Nybergsund og Østby barnehager
- Leder for helsestasjonstjenesten
- Leder for NAV

I forkant av intervjuene fikk personene oversendt temalister med prosjektets formål, problemstillinger og hovedtemaene for intervjuet. Intervjuene som er gjennomført er semistrukturerte, som vil si at det ble utarbeidet en intervjuguide med forhåndsdefinerte spørsmål. Det ble også stilt spørsmål basert på informasjonen som kom frem under intervjuene. Alle personene vi intervjuet fikk anledning til å gjennomgå og verifisere referatene i etterkant av intervjuet.

2.3 Vurdering av pålitelighet og gyldighet i datainnsamlingen

For å sikre pålitelige data, det vil si høy reliabilitet, må innsamling og analyse gjennomføres med nøyaktighet. Reliabilitet innebærer at informasjonen vi bygger på er konsistent og kan stoles på. Alle undersøkelser, målinger og kartlegginger har imidlertid en iboende risiko for feil, noe som kan redusere påliteligheten. En anerkjent metode for å styrke reliabiliteten er å innhente informasjon om samme forhold fra flere uavhengige kilder.

Gyldighet, eller validitet, handler om at dataene som samles inn er relevante og egnet til å besvare undersøkelsens problemstillinger. Dette krever blant annet at revisor vurderer om riktige informanter er valgt, om spørsmålene er hensiktsmessige, og om innhentede dokumenter er relevante.

I henhold til standarden for forvaltningsrevisjon (RSK 001) skal revisor innhente data i tilstrekkelig omfang til å kunne besvare prosjektets problemstillinger og foreta velbegrunnede vurderinger. For å styrke både reliabilitet og validitet har vi benyttet metodetriangulering, det vil si kombinasjon av flere datainnsamlingsmetoder. En identifisert svakhet ved datamaterialet er at hovedvekten av informanter kommer fra ledernivået i kommunen. Ledere kan ha et annet perspektiv på tjenestetilbudet enn øvrige ansatte, og ekskludering av disse kan medføre tap av verdifulle innsikter. For å redusere risikoen for et ensidig lederperspektiv har vi også intervjuet ansatte med nøkkelroller uten lederansvar.

Samlet sett vurderer revisjonen at datagrunnlaget i denne rapporten er både pålitelig og gyldig, og dermed gir et forsvarlig grunnlag for revisjonens vurderinger, konklusjoner og anbefalinger.

2.4 Bruk av KI

I denne forvaltningsrevisjonen har vi benyttet kunstig intelligens (KI) som et verktøy for å støtte ulike deler av revisjonsprosessen, i hovedsak for å strukturere og visualisere enkelte data. Alle bidragene fra kunstig intelligens er kvalitetssikret og i tråd med kravene innenfor GDPR.

3 Problemstilling 1 – Planer og strategier for etterlevelse av kravene til forebygging

Har Trysil kommune planer og strategier som sikrer etterlevelse av kravene til forebyggende arbeid overfor barn og unge?

3.1 Revisjonskriterier for problemstilling 1

Punktene under er en oversikt over de kriteriene vi har benyttet for å besvare problemstillingen og våre vurderinger av disse. Kriteriene er gjengitt i kortform. For en full utledning av revisjonskriteriene, se [vedlegg A](#).

	Kriterium 1	Trysil kommune skal ha utarbeidet en plan for forebyggende arbeid, som er vedtatt av kommunestyret.
	Kriterium 2	Den forebyggende planen skal inneholde: <ul style="list-style-type: none"> • Mål og tiltak for forebyggende arbeid. • Organisering og rollefordeling mellom etater. • Samarbeid mellom etatene.
	Kriterium 3	Den forebyggende planen skal være kjent og implementert i relevante kommunale tjenester.
	Kriterium 4	Kommunen skal ha en barnevernstjeneste med en egen leder, tjenesten skal alltid være tilgjengelig.
	Kriterium 5	Kommunen bør utarbeide en helhetlig strategi med konkrete tiltak for å sikre at kompetansekravene i barnevernsreformen blir oppfylt innen 01.01.2031.
	Kriterium 6	Helsestasjonstjenesten skal ha en plan med målsettinger, aktiviteter, rutiner, program, rutiner for samarbeid, tiltak ved spesielle behov.
	Kriterium 7	Kommunestyret skal få en redegjørelse om tilstanden i barneverntjenesten minst én gang i året.

3.2 Innhentet data: Planer og strategier for forebyggende arbeid

3.2.1 Plan for forebyggende arbeid i kommunen (rev.kriterium 1)

Barnevernsloven (bvl.) § 15-1 fastslår at kommunen har et overordnet ansvar for å forebygge omsorgssvikt og atferdsproblemer. Ansvarer ligger dermed på kommunen som helhet – ikke på barneverntjenesten alene. Forebygging skal derfor skje i samarbeid mellom barnehage, skole, helsetjenester, NAV, familievern og øvrige relevante tjenester. Forarbeider til barnevernloven³ og veileder understreker at forebygging er et tverrsektorielt kommunalt ansvar.⁴

³ Jf. Prp. 133 L (2020-2021) Lov om barnevern (barnevernsloven) og lov om endringer i barnevernloven

⁴ Jf. Nasjonal veileder om «Samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier» fra Helsedirektoratet, Utdanningsdirektoratet, Bufdir og NAV (15.09.2022)¹

Etter bvl. § 15-1 andre ledd stilles det krav om at kommunen skal utarbeide og vedta en plan for det forebyggende arbeidet. Det presiseres at planen skal utformes som et helhetlig kommunalt ansvar, og ikke begrenses til barneverntjenestens virksomhet. Planen skal tydeliggjøre hvordan kommunen sikrer et systematisk og tverrsektorielt forebyggende arbeid som omfatter universelle tiltak, tidlig innsats og etablerte strukturer for tverrfaglig samarbeid. Plan- og bygningsloven § 3-1 forplikter kommunen til helhetlig planlegging av samfunnsutvikling og tjenesteyting. Dette betyr at en forebyggingsplan må utformes som en kommunal tverrsektoriell plan, ikke en intern barnevernsplan.

Planprosessen i Trysil kommune

Trysil kommune etablerte en tverrfaglig arbeidsgruppe med mandat til å utarbeide en helhetlig plan for det forebyggende arbeidet, i tråd med kommunens planstrategi.⁵ Arbeidsgruppen utarbeidet først et planprogram, som ble vedtatt av Hovedutvalget for oppvekst og kultur 09.05.2023. På bakgrunn av dette ble det utarbeidet et planutkast som deretter ble sendt på høring. Den endelige planen for forebyggende arbeid ble vedtatt av kommunestyret 29.10.2024.

I intervjuer med ansatte som deltok i den tverrfaglige arbeidsgruppa, kom det fram at arbeidet med å utforme planen til tider var krevende. Det tok noe tid å avklare hvordan planen skulle struktureres, og hvilket innhold planen skulle ha. Arbeidsgruppa la derfor særlig vekt på å utarbeide et konkret og operasjonalisert dokument, med tydelige målsettinger og tilhørende tiltak.

Planen bygger på et bredt kunnskapsgrunnlag. Dette omfatter blant annet årlige tilstandsrapporter fra barneverntjenesten, kartlegginger av kompetanse og forebyggende tiltak i relevante enheter, samt erfaringer og innspill fra tjenestebrukere i PPT og barnevernet. Videre har Kommuneplanens samfunnsdel 2023–2034 vært et styringsdokument i planarbeidet.⁶

I flere intervjuer ble det fremhevet at ansatte fra oppvekstledelsen, helsestasjonen, ungdomsskolen og barneverntjenesten har deltatt i KS-programmet «*Helhetlige tjenester for barn og unge*». Deltakelsen i programmet har gitt metoder og verktøy som har vært nyttige i arbeidet med tverrfaglig samarbeid, strukturering av forebyggende innsats og strategisk planlegging i oppvekstsektoren.

3.2.2 Mål, tiltak, organisering og samarbeid i forebyggende arbeid (rev.kriterium 2)

Dokumentasjonen viser at den forebyggende planen bygger på blant annet målsettinger i kommuneplanens samfunnsdel for Trysil kommune (2023-2034), Trysil kommunes oppvekstmodell med tiltak og kommunens prioriterte innsatsområder for folkehelse (2023-2027).

Det følger av bvl. § 15-1 andre ledd at den forebyggende planen skal beskrive mål for det forebyggende arbeidet, hvordan arbeidet skal organiseres og fordeles mellom etatene i kommunen. I tillegg skal planen ha en beskrivelse av hvordan etatene skal samarbeide om det forebyggende arbeidet.

Planen for forebyggende arbeid i Trysil kommune inneholder tre hovedmål og totalt seks delmål, jf. figur 2 på neste side. Hovedmålene i den forebyggende planen er å sikre et helhetlig og samordnet

⁵ Jf. Planstrategi 2023-2027 for Trysil kommune (16.12.2024)

⁶ Jf. Kommuneplanens samfunnsdel for Trysil kommune 2023-2034. (14.02.2023)

samarbeid i kommunen for å legge til rette for tidlig innsats, samt å bidra til at tjenester til barn, unge og deres familier holder høy kvalitet.

Et sentralt mål i planen er også å ivareta prinsippet om *barnets beste*, som utgjør et grunnleggende hensyn for både forebyggende arbeid og kommunal saksbehandling, jf. punkt 4.2.5.

5.1 Mål

Hovedmål	
Trysil kommune skal gi gode tjenester til barn, unge og deres familier. Vi skal være tidlig ute for å hjelpe, samarbeide på tvers av fagområder og jobbe godt sammen. Vi skal alltid tenke på hva som er best for barnet.	
Delmål 1	Vi skal jobbe for at barn, unge og deres familier får hjelp tidlig og fra riktig tjeneste slik at problemene ikke blir større.
Delmål 2	Vi skal samarbeide på tvers av fagområder slik at tjenester blir best mulig for barn unge og deres familier.
Delmål 3	Vi skal jobbe for at hjelpen til barn, unge og deres familier er godt organisert og at alle vet hvem som har ansvar for hva. På den måten skal alle få den hjelpen de trenger.
Delmål 4	Vi skal ha et oversiktlig hjelpeapparat for barn, unge og deres familier med ansatte som har riktig og nødvendig kompetanse
Delmål 5	Vi skal jobbe for å ha gode tiltak som er tilpasset behovet hos barn, unge og deres familier.
Delmål 6	Vi skal gi barn, unge og deres familier mulighet til å si sin mening og påvirke tjenestene som gis. Vi skal sikre at rettighetene deres blir ivaretatt.

Figur 2: Oversikt over mål og delmål i «Plan for forebyggende arbeid» for Trysil kommune, pkt. 5.1.

I tillegg til målsettingene er det vedtatt seks konkrete tiltak i den forebyggende planen som skal støtte opp under og styrke det forebyggende arbeidet i kommunen. Disse tiltakene er følgende:

Tiltak 1: Innføring av Uro-metoden
Tiltak 2: Utrede samarbeidsformer for tjenester til barn, unge og deres familier
Tiltak 3: Strukturering og formalisering av kommunens samarbeidsfora
Tiltak 4: Utvikle interne støttesystemer i skoler og barnehager
Tiltak 5: Opprette miljøterapeutisk team
Tiltak 6: Budsjettpost tverrfaglig innsats

Kilde: Plan for forebyggende arbeid, pkt. 5.2 Tiltak

Dokumentasjon og intervjuer viser at kommunen er i gang med å implementere tiltak 1 om innføring av **Uro-metoden**. Dette er et samtaleverktøy som benyttes i planlagte samtaler med barn, unge og foreldre. Formålet med metoden er å styrke det tidlige og åpne samarbeidet mellom tjenestene og familiene, samt sikre at ansatte handler raskt og systematisk når de opplever bekymringer eller uro. Metoden fungerer som et lavterskelverktøy og et sentralt element i kommunens arbeid med tidlig innsats.

Trysil kommune har utarbeidet en egen implementeringsplan for Uro-metoden. I planen fremgår det at enkelte ansatte skal utdannes som *uro-trenere*, noe som innebærer at de får kompetanse til å gi opplæring i metoden til øvrige ansatte i kommunen innen utgangen av 2026. Et uttalt mål i implementeringsplanen er at Uro-metoden skal integreres i kommunens oppvekstmodell og i rutinene for tverrfaglig samarbeid.

I intervjuer ble det informert om at kommunen nylig har etablert et nytt tverrfaglig team, **Vekst-teamet**, som ivaretar tiltaket om etablering av et miljøterapeutisk team i den forebyggende planen. Teamet består av familieterapeuter, helsestasjonsleder, miljøterapeuter og psykolog. Ved behov kan teamet utvides med representanter fra barneverntjenesten, PPT, NAV, lege eller andre relevante tjenester. Et sentralt prinsipp i Vekst-teamets arbeid er at både familier og elever kan ta direkte kontakt for å melde behov. Dette reduserer terskelen for hjelp og styrker muligheten for tidlig og helhetlig innsats. Det ble understreket i intervjuene at Vekst-teamet skal supplere, og ikke erstatte eksisterende samarbeidsstrukturer, og at teamet skal bidra til å styrke kommunens samlede innsats, særlig i tverrfaglige problemstillinger. Revisjonen har også mottatt dokumentasjon med presentasjon av Vekst-teamet som er brukt i oppvekstsektoren.

Ifølge rådgiverne i oppvekstledelsen har kommunen igangsatt et arbeid med å kartlegge og evaluere eksisterende tverrfaglige team og samarbeidsfora, jf. tiltak 3 i forebyggende plan. Formålet er å vurdere om dagens møtefora er hensiktsmessige, om de dekker behovet for tverrfaglig samhandling, og om strukturen kan tydeliggjøres og effektiviseres. Det vurderes også muligheter for å profesjonalisere møtene og økt bruk av digitale samarbeidsformer for å styrke tilgjengelighet og samhandling mellom tjenestene.

Et av tiltakene i forebyggende plan er å utvikle interne støttesystemer i skoler og barnehager. Dette følges opp i den regionale kompetanseplanen som Trysil kommune deltar i sammen med de øvrige kommunene i Sør-Østerdalsregionen.⁷ Programmet omfatter sentrale satsingsområder som inkluderende fellesskap, ledelse på alle nivåer, språk, lese- og skriveferdigheter samt betydningen av autoritative voksne i oppvekstmiljøet. Disse områdene videreføres og utvikles løpende i barnehagene og skolene. Rådgiver for skole understreket i intervjuet at utviklingsarbeidet må være solid forankret lokalt og oppleves praktisk gjennomførbart for å gi ønskede og varige effekter i tjenestene.

3.2.3 Informasjon om og implementering av forebyggende plan i kommunen (rev.krit. 3)

Flere av intervjuene viser at kommunen har lagt betydelig arbeid i å informere om og forankre den forebyggende planen i både oppvekstsektoren og øvrige kommunale tjenester. Planen er presentert og gjennomgått i felles samlinger i oppvekstsektoren og i ledermøter, med særlig vekt på tjenestenes ansvar, roller og tiltak.

⁷ Jf. Regional kompetanseplan for oppvekst i Sør-Østerdal regionen (2025-2029)

Implementeringsarbeidet har hatt fokus på hvordan planen skal styrke den tverrfaglig samordning i sektoren. Dette inkluderer allerede etablerte strukturelle samarbeidsarenaer og det daglige samarbeidet mellom tjenester som følger opp barn og familier.

Målet har vært at planen skal fungere som et operativt og praktisk verktøy for koordinert innsats og helhetlige tjenester, ikke kun som et overordnet styringsdokument. I flere av intervjuene ble det understreket at den forebyggende planen må ses i sammenheng med kommunens overordnede oppvekstmodell med tiltak. Denne koblingen beskrives som sentral for å sikre helhet, sammenheng og en felles strategisk retning i det forebyggende arbeidet.

Trysil kommunes oppvekstmodell er den overordnede planen for kommunens samlede arbeid med barn og unge innen barnehage, skole, SFO, helsestasjon og kultur. Modellen ble utarbeidet av en tverrfaglig arbeidsgruppe med representanter fra hele oppvekstsektoren, og vedtatt av kommunestyret 20.06.2023. Som et supplement til oppvekstmodellen har kommunen utarbeidet et tiltaksdokument som konkretiserer hvilke tiltak som skal iverksettes i barnehage, skole, SFO, helsestasjon og kultur for å nå modellens målsettinger.

Både i oppvekstmodellen med tiltak og i den forebyggende planen er det beskrevet at forebygging kan deles inn i tre nivåer, universell forebygging, selektiv forebygging og indikativ forebygging, se mer om dette under kapittel 4.2.4.

Det er videre presisert at øvrige tjenester som arbeider med barn og unge, herunder barnevern, PPT og psykisk helse, skal bistå med faglig støtte og bistand for å understøtte gjennomføringen av de beskrevne tiltak.

Kommunalsjefen for oppvekst opplyser at kommunen etablert flere rutiner som skal sikre at både den forebyggende planen og oppvekstmodellen er kjent, forstått og implementert i oppvekstsektoren og i øvrige tjenester. Arbeidet er forankret i lederlinjen og understøttes av kommunens kvalitetssystemer. Informasjon om planverket inngår i innføringsrutiner for nyansatte, hvor formål, struktur og praktisk bruk blir gjennomgått. Planene er tilgjengelige i kommunens arkiv- og kvalitetssystem, som fungerer som felles oppslagsverk for ledere og ansatte. Kommunen har også gjennomført en opprydding og systematisering av plan- og styringsdokumenter for å sikre at gjeldende planer er oppdaterte og lett tilgjengelig ifølge kommunalsjefen.

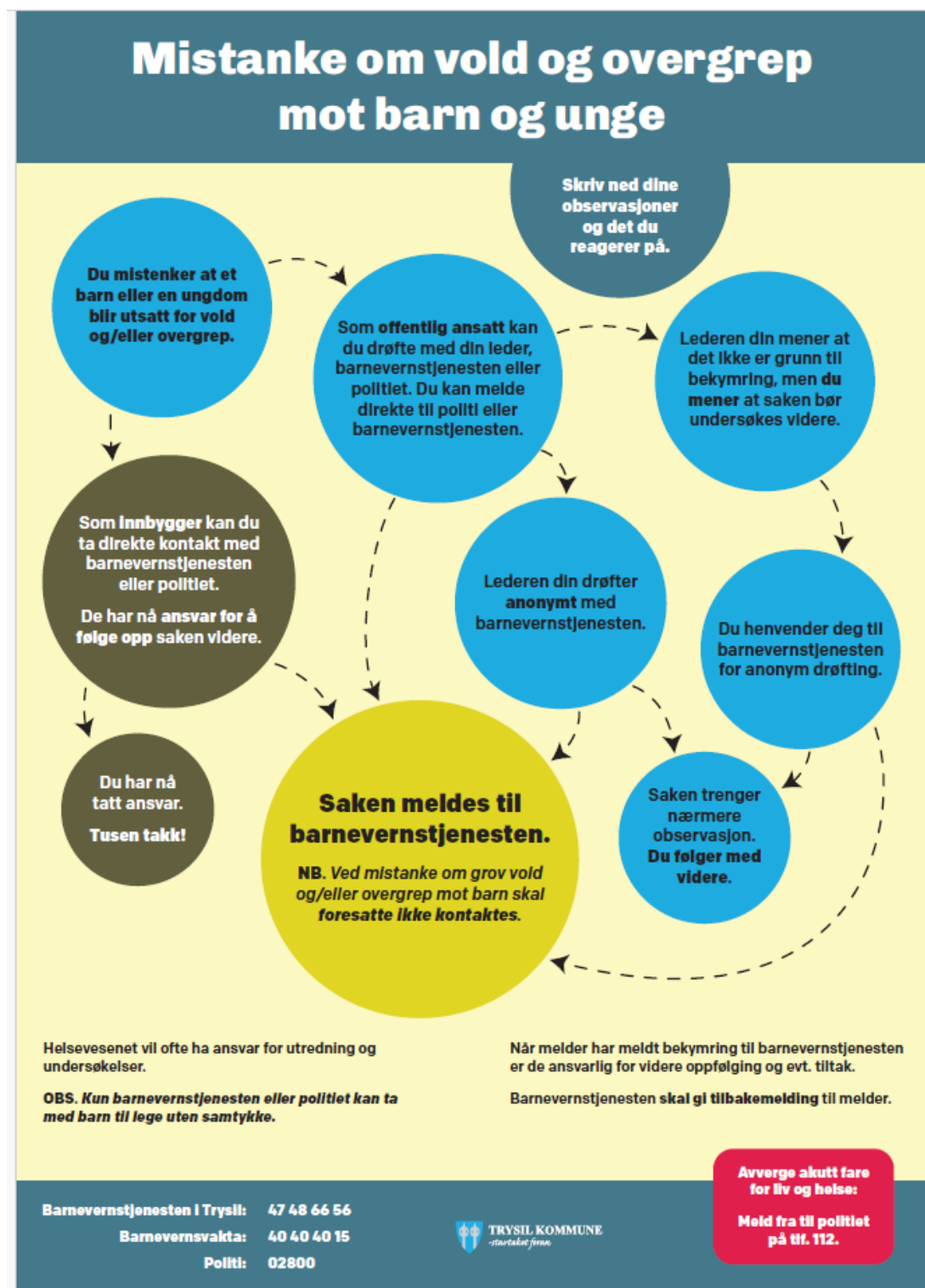
3.2.4 Tilgjengelighet og organisering av barneverntjenesten i kommunen (rev.kriterium 4)

Trysil og Engerdal kommuner har et interkommunalt samarbeid om barneverntjenesten, der Trysil er vertskommune. Den felles barneverntjenesten (BVT) er organisert med en egen tjenesteleder, i samsvar med bvl. § 15-3 første ledd. Tjenestelederen har 25 års erfaring fra barnevernet.

Intervjuene viser at samarbeidsavtalene mellom kommunene regulerer hvor mange årsverk hver kommune skal bidra med til BVT. Tjenesten har totalt 10,7 årsverk, fordelt på tjenesteleder, to familieveiledere, sju saksbehandlere og 0,7 årsverk merkantil støtte. BVT har over tid hatt flere ubesatte stillinger, og for å sikre nødvendig kapasitet har de i en periode hatt innleide konsulenter for å ivareta lovpålagte oppgaver.

Ifølge tilstandsrapporten for 2025 hadde BVT per 01.01.2025 en faktisk bemanning på 6,6 årsverk, mot en full bemanning på 10,7 årsverk. Barnevernsleder opplyser at bemanningssituasjonen nå er stabilisert, og at tjenesten igjen er fullt bemannet etter ansettelse av ny nestleder og en ekstra familieveileder.

Dokumentgjennomgang og intervjuer viser at barneverntjenesten er tilgjengelig på telefon i ordinær arbeidstid kl. 08.00 – 15.30 på hverdager, og har daglig ekspedisjonstid i Trysil. Leder for barneverntjenesten opplyste at personer med behov for akutt hjelp utenom ordinær arbeidstid kan kontakte den interkommunale barnevernvakta. Både Trysil og Engerdal kommuner deltar i dette samarbeidet, som driftes i Ringsaker og tilbyr døgnåpen beredskap i helger og høytidsdager.

Figur 3: Kilde: Dokument fra kommunen mottatt i dokumentinnhenting

Barneverntjenesten har egne informasjonssider på begge kommunenes nettsider. Her finnes en oversikt med informasjon om tjenestens ansvar og oppgaver, samt informasjon om hva man kan gjøre hvis man er bekymret og hvordan det kan sendes bekymringsmelding, se figur 3. Sidene inneholder også relevante skjemaer og en beskrivelse av rutinen for mottak og vurdering av bekymringsmeldinger.

I tillegg er det tilgjengelig telefonnumre til aktuelle kontakter og hjelpetjenester for personer som har behov for råd, veiledning eller noen å snakke med. Disse ressursene skal bidra til at både innbyggere og samarbeidspartnere lett finner nødvendig informasjon og støtte.

3.2.5 Strategi for å sikre at kompetansekravene i barnevernsreformen blir oppfylt (rev.kriterium 5)

Barnevernsreformen har endret kompetansekravene i den kommunale barneverntjenesten. Kravet om mastergrad for ansatte med kjerneoppgaver innen 2031 er fjernet. Etter lovendringen i barnevernsloven § 15-6 fra 1. januar 2026 gjelder masterkravet kun for leder av barneverntjenesten og lederens stedfortreder. Dette er del av en mer målrettet og avgrenset kompetanseordning.

Reformen tydeliggjør sammenhengen mellom kvalitet og kompetanse, blant annet gjennom skjerpede krav til ledelse, dokumentasjon, vurderingsarbeid og systematisk kompetanseutvikling. Endringene inngår i *Kvalitetsløftet for barnevernet*,⁸ som skal styrke faglig robuste tjenester, forbedre rettssikkerheten og gi barn og familier mer forutsigbar og trygg hjelp, også i fosterhjem og institusjoner.

Dokumentasjon og intervju, spesielt med kommunalsjefen for oppvekst, viser at Trysil kommune, som en typisk distriktkommune, står overfor store utfordringer knyttet til tilgang på tilstrekkelig og relevant kompetanse på flere fagområder. Dette er en problemstilling som også gjelder oppvekstsektoren, der både rekruttering, stabilitet i tjenestene og tilgang på riktig fagkompetanse kan være krevende.

I barneverntjenestens tilstandsrapport for 2024 fremgår det som tidligere nevnt at kommunen har hatt betydelig behov for å leie konsulenter for å dekke vakansene og sikre forsvarlig drift, dette behovet vedvarte også inn i 2025.

Kartlegging av kompetanse og kompetansebehov

Ifølge kommunalsjefen for oppvekst vurderer kommunen kompetansebehovet fortløpende gjennom dialog med tjenestene, kartlegging av bemanningssituasjonen, og vurderinger basert på både nasjonale krav og lokale behov.

I august 2023 gjennomførte kommunen en kartlegging av kompetanse og forebyggende tiltak i relevante enheter og avdelinger. Kartleggingen omfattet også en vurdering av framtidige kompetansebehov og inngår som en del av kunnskapsgrunnlaget for den forebyggende planen, jf. pkt. 3.2.1.

Kartleggingen viste at enhetene i hovedsak har bred og relevant kompetanse, men at de samtidig opplever utfordringer knyttet til rekruttering, stabilitet i bemanningen og økte krav til formell utdanning. Barnehagene har i stor grad kompetanse i tråd med gjeldende lovkrav, kompetansebehov fremover er flere barnehagelærere med videreutdanning.

⁸ Jf. Prop. 83 L (2024–2025) Endringer i barnevernsloven mv. (kvalitetsløftet i barnevernet)

Skolene og SFO har elevveiledere og lærere med variert faglig og spesialpedagogisk kompetanse, de gir uttrykk for at de trenger flere miljøterapeuter og styrket tverrfaglig kompetanse i tjenestene. Barneverntjenesten består hovedsakelig av barnevernspedagoger og sosionomer, hvor noen mangler videreutdanning. Tjenesten melder behov for økt kompetanse innen veiledning, familierapi og relaterte fagområder. Helsestasjonen har helsesykepleiere, jordmor og lege med relevante spesialiseringer. De peker samtidig på behov for økt kapasitet og bredere fagkompetanse og styrket kompetanse innen psykisk helse, for eksempel psykologkompetanse.

I intervjuene framkom det at kommunen nå har ansatt en psykolog tilknyttet helseavdelingen, noe som vurderes til å dekke deler av dette kompetansebehovet.

Kommunalsjefen opplyste i intervju at kommunen er i gang med å revidere den overordnede kompetanseplanen. I dette arbeidet skal også de nye kompetansekravene som følger av barnevernsreformen integreres, slik at planen samlet sett reflekterer både nasjonale føringer og lokale behov.

Rådgiver for skole viste til at Trysil kommune deltar i den *Regionale kompetanseplanen for oppvekst i Sør-Østerdal*. Ordningen samler kommunene i regionen om felles satsinger innen profesjonsutvikling, forebygging og tverrfaglig samarbeid. Skolene og barnehagene deltar i kompetansetiltak knyttet til temaer som følger av den regionale kompetanseplanen, og anvender dette i sitt lokale utviklingsarbeid.

3.2.6 Helsestasjonstjenesten sin plan for virksomheten (rev.kriterium 6)

Gjennom dokumentgjennomgang og intervju med enhetsleder for helsestasjonstjenesten fremkommer det at tjenesten har utarbeidet en egen plan som beskriver årshjul, aktiviteter, mål, ansvarsfordeling, tiltak og andre sentrale elementer i tjenestens arbeid. Planen revideres årlig i tråd med kommunens prioriteringer og føringer. Planen er utformet i samsvar med kravene i *helse- og omsorgstjenesteloven §§ 3-1 og 3-2, forskrift om helsestasjons- og skolehelsetjenesten*,⁹ samt *de nasjonale faglige retningslinjene* fra Helsedirektoratet.¹⁰

Helsestasjonstjenesten har etablert rutiner for ulike team, både interne og eksterne team. Disse rutine beskriver blant annet samarbeidsstrukturer, formål og arbeidsprosesser. Videre foreligger det rutinebeskrivelser for flere av tjenestens kjerneoppgaver, blant annet for 4-årsundersøkelse, helse-samtalen på 8. trinn og driften av helsestasjon for ungdom.

Ifølge enhetsleder følger Helsestasjonstjenesten faste og lovpålagte program for vaksinasjoner, helseundersøkelser, kontroller og oppfølging av barn og unge gjennom hele året. Det forebyggende og helsefremmende arbeidet omfatter blant annet

- regelmessige helseundersøkelser og vurdering av barns utvikling
- rådgivning og veiledning til foreldre
- gjennomføring av det nasjonale vaksinasjonsprogram
- hjemmebesøk i tråd med gjeldende faglige retningslinjer
- tverrfaglig samarbeid med barnehage, skole, barnevern, NAV og øvrige relevante tjenester, jf. forskriften § 4.

⁹ Jf. Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten. (FOR-2018-10-19-1584)

¹⁰ Jf. Nasjonal faglig retningslinje for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom (sist faglig oppdatert 23. april 2025) Helsedirektoratet

- muligheter for anonym drøfting ved bekymringer for enkeltbarn
- praksiser for innhenting av samtykke fra foreldre

Enhetsleder opplyste at tjenesten har et særskilt ansvar for å avdekke, forebygge og følge opp tilfeller av vold, overgrep og omsorgssvikt. Kommunen har en egen *Handlingsplan mot vold i nære relasjoner*, som gir føringer for det systematiske arbeidet med forebygging og tidlig identifisering av vold og overgrep.¹¹

I tråd med gjeldende lovverk har helsestasjonstjenesten opplysningsplikt til barnevernstjenesten ved bekymring for et barns omsorgssituasjon. Ifølge enhetsleder følger tjenesten tett opp alle barna som er i kontakt med helsestasjonen og skolehelsetjenesten, med særlig oppmerksomhet rettet mot tegn på omsorgssvikt, vold eller andre forhold som kan gi grunn til bekymringer.

Trysil kommune har siden 1998 tilbudt Helsestasjon for ungdom, som er tilgjengelig både i skoletida, og på ettermiddagstid. Tilbudet er åpent for alle ungdommer i alderen 13–25 år som oppholder seg i kommunen, ifølge rutinebeskrivelse. Helsestasjon for ungdom samarbeider fast med skolehelsetjenesten, fastlege, psykisk helse og ungdomsklubben for å sikre helhetlig og tverrfaglig oppfølging av målgruppen.

3.2.7 Tilstandsrapport fra barneverntjenesten til kommunestyret (rev.kriterium 7)

Barnevernsloven slår fast at kommunens øverste politiske og administrative ledelse har det overordnede ansvaret for at barneverntjenesten drives i tråd med lover og forskrifter, og at innbyggerne får forsvarlige tjenester. Dette innebærer ansvar for styring, internkontroll, ressursfordeling og kvalitets-sikring. Kommunen skal sørge for at barneverntjenesten følger regelverket, slik at barn og familier får nødvendig hjelp og oppfølging.

Barneverntjenesten i Trysil og Engerdal utarbeider årlig en tilstandsrapport som oversendes kommunestyrene i begge kommuner.¹² Kravet om årlig rapportering til kommunestyret ble innført i barnevernsloven i 2020. I intervju orienterte barnevernleder om at rapporteringen skal gi kommunestyrene et oppdatert, helhetlig og kunnskapsbasert bilde av barneverntjenestens drift, tilstand, utviklingstrekk og sentrale utfordringer.

I tilstandsrapporten for 2025 skriver barneverntjenesten blant annet følgende:

«I mange tilfeller er det en utfordring at barnevernets arbeid er lite kjent blant lokale beslutningstakere. Dette kan bidra til at tjenestens viktige arbeid ikke blir prioritert i tilstrekkelig grad. En god tilstandsrapport gir både politikere, kommuneansatte og befolkningen innsikt i hvordan barnevernet jobber, og hvilke problemstillinger tjenesten møter.»

Videre fremgår det av rapporten at barneverntjenesten ser behov for større bredde i tiltaksapparatet i kommunen. Dette forutsetter økte ressurser, styrket kompetanse og bedre samordning av tiltak som kan forebygge omsorgssvikt og atferdsvansker. Et mer utviklet hjelpeapparat vil kunne bidra til at flere barn og familier får tidlig, tilpasset og adekvat hjelp, både innenfor og utenfor barnevernet. Det vil også samtidig kunne redusere behovet for mer inngripende og kostnadskrevenne tiltak på et senere tidspunkt.

¹¹ Jf. *Handlingsplan mot vold i nære relasjoner* for kommunene Hamar, Elverum, Engerdal, Løten, Ringsaker, Stange, Trysil, Våler og Åmot (2023-2026).

¹² Jf. Tilstandsrapport til kommunestyrene 2025 fra Barnevernstjenesten i Trysil og Engerdal (per. 31.12.2024)

3.3 Revisors vurdering

3.3.1 Vurdering av revisjonskriterium 1 – Plan for forebyggende arbeid i kommunen

Trysil kommune gjennomførte en systematisk prosess med en egen arbeidsgruppe, planutkast og høringsrunder, da de utarbeidet en plan for det forebyggende arbeidet. Revisors vurdering er at planen er faglig godt forankret, bygger på barnevernsreformen og kommunens egne føringer. Den forebyggende planen bygger på et oppdatert kunnskapsgrunnlag, og viser hvilke prioriteringer, tiltak og arbeidsformer kommunen skal legge til grunn i tiden framover for å sikre et helhetlig og målrettet forebyggende arbeid.

Revisjonen mener at revisjonskriterium 1 er etterlevd.

Trysil kommune skal ha utarbeidet en plan for forebyggende arbeid, som er vedtatt av kommunestyret.

3.3.2 Vurdering av revisjonskriterium 2 – Mål, tiltak, organisering og samarbeid i forebyggende arbeid

Den vedtatte forebyggende planen inneholder tydelige mål, tiltak og føringer for organisering og tverrfaglige samarbeid i kommunen. Undersøkelsen viser at Trysil kommune har igangsatt flere av de sentrale tiltakene i planen, blant annet implementering av Uro-metoden og etablering av det miljø-terapeutiske Vekst-teamet.

Revisjonen har videre fått informasjon om at kommunen har startet arbeidet med å kartlegge eksisterende tverrfaglige team og samarbeidsfora, med sikte på å vurdere om dagens møtefora er hensiktsmessige og tilstrekkelige. Prosessen er i tråd med tiltaket i den forebyggende planen, hvor en systematisk gjennomgang og formalisering av kommunens tverrfaglige samarbeidsfora er et sentralt punkt.

Etter revisjonens vurdering kan denne gjennomgangen bidra til en mer systematisk og koordinert innsats på tvers av tjenestoområdene. Dette er også i samsvar med *Bufdirs veileder om samarbeid*,¹³ som blant annet understreker krav til samordningsplikt, tydelige rutiner for samarbeid i enkeltsaker og bruk av individuell plan der det er relevant.

Samlet sett vurderer revisjonen at den forebyggende planen i Trysil kommune inneholder relevante og godt utformede tiltak. Disse tiltakene har potensial til å styrke det forebyggende arbeidet, tydeliggjøre roller og organisering, samt legge til rette for et mer helhetlig og koordinert samarbeid mellom tjenestene.

Revisjonen mener at revisjonskriterium 2 er etterlevd.

Den forebyggende planen skal inneholde:

- Mål og tiltak for forebyggende arbeid.
- Organisering og rollefordeling mellom etater.
- Samarbeid mellom etatene.

¹³ Jf. *Nasjonal veileder for samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier* fra Bufdir med flere direktorater

3.3.3 Vurdering av revisjonskriterium 3 – Informasjon om og implementering av forebyggende plan

Intervjuene viser at den forebyggende planen er presentert i felles samlinger og behandlet i ledermøter, med tydelig formidling av roller, ansvar og tiltak. Dette tyder på et systematisk arbeid med å gjøre planen kjent i tjenestene.

Revisjonen vurderer at kommunen har arbeidet aktivt med implementering. Planen brukes som operativt verktøy, integreres i eksisterende strukturer og er en del av tverrfaglig samhandling i det daglige. Sammenhengen mellom planen og oppvekstmodellen trekkes frem av flere, og opplæring av nyansatte inkluderer både formål og praktisk bruk. Forankringen i lederlinjen har etter revisjonens vurdering vært viktig for å sikre en felles forståelse og en enhetlig praktisering på tvers av tjenester.

Revisjonen mener at revisjonskriterium 3 er etterlevd.

Den forebyggende planen skal være kjent og implementert i relevante kommunale tjenester.

3.3.4 Vurdering av revisjonskriterium 4 – Tilgjengelighet og organisering av barneverntjenesten i kommunen

Trysil og Engerdal kommuner har et interkommunalt samarbeid om en felles barneverntjeneste ledet av en tjenesteleder med 25 års erfaring. Tjenesten har i en periode hatt rekrutteringsutfordringer og brukt innleide konsulenter, men har i den senere tid fått økt bemanningen med flere nyansettelser.

Kravet om at barneverntjenesten alltid skal være tilgjengelig er oppfylt. Den kan kontaktes i ordinær arbeidstid via telefon, e-post eller personlig oppmøte, og er tilknyttet interkommunal barnevernvakt for akutte henvendelser utenom åpningstid. Tjenesten har oppdaterte nettsider i Trysil kommune med informasjon om oppgaver, kontaktmuligheter, bekymringsmeldinger og relevante hjelpetjenester. Etter revisjonens vurdering bidrar dette til å sikre god praktisk tilgjengelighet og informasjon til innbygere og samarbeidspartnere.

Vi mener at revisjonskriterium 4 er etterlevd.

Kommunen skal ha en barnevernstjeneste med en egen leder, tjenesten skal alltid være tilgjengelig.

3.3.5 Vurdering av revisjonskriterium 5 – Strategi for å sikre at kompetansekravene i barnevernsreformen blir oppfylt

Undersøkelsen viser at kommunen er oppdatert på endringene i barnevernsloven § 15-6, og er kjent med at masterkravet nå gjelder for leder og stedfortreder i barneverntjenesten. Som tidligere omtalt gjennomførte kommunen i 2023 en kompetansekartlegging i oppvekstsektoren. Kartleggingen omfattet både eksisterende kompetanse og behov for fremtidig kompetanse, og har blant annet vært brukt som kunnskapsgrunnlag i arbeidet med den forebyggende planen.

Flere tjenesteområder meldte om mangler i formell kompetanse eller kapasitet, samt behov for mer tverrfaglig kompetanse og spesialisering, eksempelvis innen familierapi, psykisk helse og miljøterapi. Det fremkommer også at Trysil kommune opplever rekrutteringsutfordringer og begrenset tilgang på relevant kompetanse i flere sektorer. Disse funnene understøtter behovet for en strukturert og langsiktig strategi for kompetanseutvikling. De viser også at utfordringsnivået er betydelig, særlig for en distriktskommune med et begrenset rekrutteringsgrunnlag. Samtidig fremgår det at kommunen ikke har ferdigstilt en helhetlig strategi på nåværende tidspunkt. Kommunen har et særskilt fokus på å stabilisere bemanningen i barneverntjenesten, som over tid har hatt utfordringer med å besette ledige stillinger.

Revisjonen har merket seg at nylig rekruttering i barnevernstjenesten har gitt økt kompetanse, økt kontinuitet og faglig stabilitet i tjenesten. Per dags dato oppfylder barnevernstjenesten kompetansekravet i barnevernreformen. Revisjonen understreke betydningen av at kommunen slutfører en helhetlig strategi for å sikre opprettholdelse av nødvendig kompetanse i barneverntjenesten over tid

Vi mener at revisjonskriterium 5 er etterlevd.

Kommunen bør utarbeide en helhetlig strategi med konkrete tiltak for å sikre at kompetansekravene i barnevernsreformen blir oppfylt innen 01.01.2031.

3.3.6 Vurdering av revisjonskriterium 6 – Plan for helsestasjonens virksomhet

Dokumentasjonen og i intervju med enhetsleder viser at helsestasjonstjenesten (HST) har en egen plan som dekker sentrale krav i lovgivningen for helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Planen viser tjenestens aktiviteter, målsettinger, tiltak og samarbeidsstrukturer, og består av årshjul, handlingsplan og rutiner som oppdateres årlig i tråd med kommunens prioriteringer og nasjonale føringer.

Helsestasjonstjenesten har også planer for lovpålagte og faste programmer for vaksinasjoner, helseundersøkelser, kontroller og oppfølging av barn og unge. Dette er i tråd med forskriftens krav i § 1 til forebyggende arbeid og § 4 om samarbeid med andre relevante tjenester. Videre kommer det frem at kommunen og tjenesten har etablerte rutiner for å ivareta ansvar knyttet til avdekking og forebygging av vold, overgrep og omsorgssvikt, inkludert opplysningsplikt til barnevernet ved bekymring, jf. handlingsplan mot vold i nære relasjoner.

Det systematiske arbeidet med forebygging og tidlig identifisering av barn i sårbare situasjoner fremstår som godt integrert i praksis. Faste tverrfaglige møter med barnehager, skoler, PPT og psykolog viser at tjenesten har etablerte samarbeidsrutiner som sikrer helhetlig oppfølging. Rutiner for anonym drøfting av barn og innhenting av samtykke ivaretar krav til personvern.

Vi mener at revisjonskriterium 6 er etterlevd.

Helsestasjonstjenesten skal ha en plan med målsettinger, aktiviteter, rutiner, program, rutiner for samarbeid, tiltak ved spesielle behov.

3.3.7 Vurdering av revisjonskriterium 7 – Tilstandsrapport fra barneverntjenesten til kommunestyret

Kravet om årlig tilstandsrapport til kommunestyret følger av lovendringer som skal styrke den politiske og administrative styringen av barnevernet. Formålet er å sikre at kommunestyrene får nødvendig informasjon og innsikt til å kunne ivareta sitt overordnede ansvar for barneverntjenesten.

En gjennomgang av tilstandsrapporten fra barneverntjenesten til kommunestyrene viser at den inneholder mye og relevant informasjon om utvikling, tilstand og viktige problemstillinger i barnevernet.

Vi mener at revisjonskriterium 7 er etterlevd.

	Kommunestyret skal få en redegjørelse om tilstanden i barneverntjenesten minst én gang i året.
--	--

3.4 Konklusjon for problemstilling 1

Revisjonens konklusjon er at Trysil kommune alt overveiende har planer og strategier som sikrer etterlevelse av kravene til forebyggende arbeid overfor barn og unge. Trysil kommune har blant annet vedtatt en forebyggingsplan som bygget på et solid kunnskapsgrunnlag, som tydeliggjør mål, tiltak, organisering og samarbeidsformer på tvers av tjenestene.

Implementeringen er fulgt opp i lederlinjen, presentert i felles arenaer og integrert i eksisterende strukturer. Dette har medført at forebyggingsplanen fungerer som et operativt styrings- og arbeidsverktøy i tjenestene, og ikke kun som et overordnet policy-dokument. Undersøkelsen viser at flere av tiltakene i forebyggende plan allerede er iverksatt, blant annet innføring av Uro-metoden og etablering av miljøterapeutisk team Vekst-teamet.

Barneverntjenesten er organisert med egen leder og tilgjengeligheten er sikret både i ordinær arbeidstid og gjennom interkommunal barnevernvakt. Tjenesten har nylig styrket bemanningen ved rekruttering av nestleder og familieterapeut. Helsestasjonstjenesten har en årsplan i tråd med gjeldende regelverk og nasjonale retningslinjer. Kommunestyret mottar årlig tilstandsrapport fra barneverntjenesten, som gir et helhetlig bilde av status og utviklingstrekk i tjenesten.

Undersøkelsen viser at barnevernstjenesten per dags dato oppfyller kravene til kompetanse for leder og stedfortreder. Det er igangsatt arbeid (kompetansekartlegginger, revisjon av kompetanseplan og deltakelse i regionale tiltak), men det foreligger per nå ikke et samlet styringsdokument med tydelige prioriteringer, tiltak, ressursbehov med mer.

4 Problemstilling 2 – Samordning og samarbeid mellom kommunale tjenester med ansvar for forebygging og oppgaver knyttet til barn og unge.

Sikrer Trysil kommune godt samarbeid og samordning mellom de kommunale tjenestene med ansvar for forebygging og oppgaver knyttet til barn og unge?

4.1 Revisjonskriterier for problemstilling 2

Nedenfor er en oversikt med de kriterier vi har benyttet for å besvare problemstillingen og våre vurderinger av disse. Kriteriene er gjengitt i kortform. For en full utledning av revisjonskriteriene, se [vedlegg A](#).

	Kriterium 8	Kommunen skal ha etablert arenaer/fora, strukturer og rutiner for <u>tverrfaglig</u> samarbeid og samordning mellom kommunale tjenester med ansvar og oppgaver for barn og unge i Trysil kommune.
	Kriterium 9	Barnehagene skal ha etablerte og dokumenterte rutiner for samarbeid og samordning med relevante tjenesteytere som en del av sitt forebyggende arbeid.
	Kriterium 10	Skolen skal ha etablerte og dokumenterte rutiner for samarbeid og samordning med relevante tjenesteytere som en del av sitt forebyggende arbeid.
	Kriterium 11	Tjenestene bør ha felles forståelse av hva forebygging og tidlig innsats innebærer, og hvilke tjenester som har ansvar for hva.
	Kriterium 12	Kommunen skal ha rutiner som sikrer at hensynet til barnets beste og barnets medvirkning vurderes i de kommunale tjenestene og i samarbeidet mellom tjenestene.

4.2 Innhentet data: Samarbeid og samordning mellom kommunale tjenester med ansvar for forebygging og oppgaver knyttet til barn og unge

4.2.1 Etablerte arenaer, strukturer og rutiner for tverrfaglig samarbeid og samordning (rev.kriterium 8)

Intervjuer og dokumentgjennomgang viser at Trysil kommune har etablert en rekke både formelle og uformelle arenaer for tverrfaglig samarbeid mellom tjenester med ansvar for barn og unge. Ifølge kommunalsjef for oppvekst har arbeidet med samordning, samt organiseringen av alle oppveksttjenestene i én samlet sektor, bidratt til økt helhet og styrket samhandling på tvers av fagområder.

Flere informanter beskriver at de deltar i ulike tverrfaglige team og samarbeidsfora hvor koordinering, informasjonsutveksling og felles oppgaveløsning er sentrale arbeidsformer.

Nedenfor følger en oversikt over de mest sentrale arenaene og teamene som ble omtalt i intervjuene:

- **Tidlig-innsats-team (TI-team)** i kommunen har tverrfaglig samarbeidsmøter fire ganger i året, møtene ledes av rådgivere i oppvekstledelsen. Deltakere er barnehager, skoler, PPT, barneverntjenesten, helsestasjonstjenesten og kommuneoverlegen. Teamet inkluderer også NAV og politi, noe som gir et bredt perspektiv på barn og unges situasjon i kommunen. I møtene drøfter TI-teamet blant annet systemspørsmål, faglige problemstillinger og enkeltsaker, enten anonymt eller med samtykke.
- **Trio-team** består av lederne for barneverntjenesten, helsestasjonstjenesten og PPT. Formålet er å styrke samarbeidet mellom tjenestene og sikre felles forståelse og kompetansedeling. Møtene brukes primært til drøfting av systemspørsmål og enkeltsaker, anonymt eller med samtykke.
- **Faglunsjer** mellom barneverntjenesten helsestasjonstjenesten og PPT gjennomføres ca. hver 6. uke og omtales som en uformell, men viktig arena for faglige drøftinger og koordineringsbehov.
- **Ressursteam på skolene** der skolens avdelingsledere og helsesykepleier deltar fast, PPT og barneverntjenesten involveres ved behov. Formålet er tidlig identifisering av utfordringer og koordinert oppfølging rundt elever. Drøftinger skjer som hovedregel anonymt eller med samtykke.
- **Faste tverrfaglige team i barnehagene** hvor helsestasjonen og PPT deltar jevnlig for å drøfte bekymringer og utfordringer knyttet til barn i barnehagealder. Barnehagene har benyttet kompetansepakker fra SEPU (Senter for praksisrettet utdanningsforskning), blant annet «Støttesystemer for styrere i barnehager og PPT», helsestasjonen deltok også i dette arbeidet.
- **Vekst-teamet** er kommunens nye tverrfaglige og miljøterapeutiske team, bestående av ansatte fra helsestasjonstjenesten, familieterapeuter, miljøterapeuter og psykolog. Teamet kan ved behov utvides med representanter fra barnevern, PPT, NAV eller lege. I intervjuene beskrives Vekst-teamet som en lavterskel inngang for barn og familier, og som et viktig supplement til de etablerte strukturene.

Trysil kommune benytter *Visma Flyt Samspill* som er en digital løsning for sikker og strukturert samhandling i enkeltsaker. Ifølge rådgiver for barnehage registreres informasjon her når ansatte har «uro for et barn». I tillegg blir samtykke fra foreldrene og tiltaksplaner dokumentert i systemet. Kommunen har egne samtykkeskjemaer for deling av informasjon mellom tjenester.

Barneverntjenestens deltakelse i samarbeid

Barnevernleder opplyste at BVT deltar i relevante kommunale samarbeidsfora, som regel representert ved tjenesteleder. Saksbehandlere involveres ved behov, særlig i enkeltsaker som krever ytterligere faglige vurderinger eller mer omfattende informasjonsutveksling. BVT kan også delta på planleggingsdager i skole eller barnehage.

Videre har tjenesten jevnlig samarbeidsmøter med helsestasjonstjenesten, hvor det drøftes både enkeltsaker og systemrettede problemstillinger. Temaene omfatter blant annet vurderinger av bekymringer, pågående undersøkelser, tiltaksplaner og foreldresamarbeid, samt områder med behov for utvikling og forbedring.

I intervju med barnevernleder fremkommer det at BVT til tider opplever uklarhet knyttet til ansvarsfordeling mellom tjenestene i enkelte samarbeidsfora. Tjenesten uttrykker også behov for et bredere

tiltaksapparat som kan bidra til å forebygge omsorgssvikt og atferdsvansker, og til å sikre at barn og familier får hjelp på riktig nivå.

Dette vurderes også som økonomisk hensiktsmessig, da et styrket lavterskeltilbud kan redusere behovet for mer inngripende og kostbare tiltak. Samtidig påpeker barnevernsleder at barnevernsreformen innebærer at BVT skal prioritere mer komplekse og ressurskrevende saker, noe som ytterligere forsterker gapet mellom oppgaver og tilgjengelige ressurser.

Barnevernsleder og leder for helsestasjonstjenesten påpekte i intervjuer at kommunen står overfor flere utfordringer knyttet til videreutvikling av det forebyggende arbeidet og samhandlingen mellom tjenestene. En sentral utfordring er behovet for å styrke gjensidig forståelse av hverandres fagområder. For at tverrfaglige samarbeid skal fungere best mulig, må tjenestene ha kunnskap om hverandres mandat, rammer, arbeidsmetoder og handlingsrom, både på systemnivå og i arbeid med enkeltsaker.

Flere informanter peker på at kommunen har mange samarbeidsarenaer, men at graden av systematikk og forankring varierer noe mellom tjenestene, enkelte samarbeidsprosesser fremstår som noe personavhengige.

I dokumentasjon og intervjuer med rådgiverne for barnehage og skole fremkommer det at kommunen nå gjennomfører en kartlegging av eksisterende tverrfaglige team og samarbeidsfora, da dette er et av tiltakene i kommunens forebyggende plan, jf. tiltak 3. Formålet er å vurdere om dagens møteteam er riktige og tilstrekkelige, samt å sikre en tydeligere og mer effektiv struktur for samarbeid mellom tjenestene. Målet med dette arbeidet er å styrke det tverrfaglige samarbeidet og legge til rette for at tjenestene kan gi utsatte barn og familier en mer koordinert og helhetlig oppfølging.

4.2.2 Barnehagenes rutiner for samarbeid og samordning med relevante tjenesteytere (rev.kriterium 9)

Dokumentasjon og intervjuer viser at Trysil kommune har utarbeidet skriftlige rutiner for overganger mellom barnehage og skole.¹⁴ Disse rutinene gjelder for samarbeid mellom barnehager og skoler, de dekker også oppstart i barnehagen, overganger mellom avdelinger, skifte av barnehage og overgang mellom barneskole og ungdomsskole. Formålet er å sikre helhetlige, forutsigbare og godt koordinerte overganger for alle barn, uavhengig av individuelle behov.

Barnehagene deltar i **Tidlig innsats-team (TI-team)** i kommunen som har tverrfaglig samarbeidsmøter fire ganger i året, jf. pkt. 4.2.1. TI-teamet omfatter alle oppvekstrelaterte tjenester, samt kommuneoverlege, NAV og politiet som er med ved behov. Teamet arbeider primært med system- og utviklingsarbeid, men drøfter også faglige problemstillinger og enkeltsaker, enten anonymt eller med samtykke.

Helsestasjonstjenesten har rutiner og ansvar for møteplanen for de **tverrfaglige teamene** i barnehagene. Helsepsykeleier og PPT deltar fast på disse samarbeidsmøtene. Her drøfter de bekymringer for enkeltbarn og behov for videre oppfølging. Helsepsykeleier gir veiledning til personalet og vurderer behov for videre oppfølging både for enkeltbarn og grupper, i tråd med rutinen for tverrfaglige team.

I kommunens største barnehager møtes tverrfaglige team månedlig, mens møtene gjennomføres med lavere frekvens i mindre barnehager. Barnevernet kobles også inn i disse møtene hvis det er behov for deres tjenester. Barnevernsleder opplyser ellers at barnehagene også tar kontakt for tidlige drøftinger av bekymringer, og at barneverntjenesten ved behov kan tilby anonym drøfting.

¹⁴ Jf. Rutiner overganger barnehage og skole for Trysil kommune (datert 12.06.2025)

PPT utfører både systemrettede og individrettede oppgaver i barnehagene. Dette inkluderer kompetanse- og organisasjonsutvikling, rådgivning og utredning, samt forpliktet samarbeid med øvrige tjenester for å sikre helhetlig oppfølging.

Helsestasjonstjenestens arbeid

Ifølge enhetsleder arbeider helsestasjonstjenesten systematisk med forebygging og tidlig identifisering av barn i sårbare situasjoner. Arbeidet bygger på etablerte fagprogrammer, årshjul og handlingsplaner.

Lovpålagte 4 års-undersøkelse i barnehagene omfatter en helhetlig kartlegging av barnets språk, motorikk og sosiale utvikling, samt en samtale med foreldrene om barnets generelle trivsel og utvikling. Enhetsleder fremhever at et sentralt mål er å styrke foreldrene i deres omsorgsrolle. I tillegg deltar fysioterapeut fra enhet Helse i kartleggingen ved å observere barnas motorikk og fysiske funksjon i lek i barnehagen. At observasjonene skjer i barnas naturlige miljø, beskrives som positivt både for barn, foreldre og ansatte i barnehagene.

Samarbeid om kompetanseutvikling i barnehagen

Rådgiver for barnehage viser til at *Regional kompetanseplan for oppvekst i Sør-Østerdal* gir ansatte i barnehagene tilgang til målrettet kompetanseheving innen sentrale fagområder. Gjennom denne satsingen kan ansatte delta i opplæring og utviklingsprosjekter som støtter kvaliteten i det forebyggende og pedagogiske arbeidet. Styrer i Nybergsund og Østby barnehager bekreftet i intervju at ansatte i barnehagen hennes deltar i utviklingsprosjekter.

Kompetanseutviklingsprosjektene har blant annet hatt disse temaene:

- **Autoritative voksne**, med vekt på trygghet, tydelighet og relasjonskompetanse
- **Inkluderende fellesskap**, der målet er å styrke barnehagens evne til å skape deltakelse og tilhørighet for alle barn
- **Ledelse på alle nivåer**, som omfatter utvikling av både pedagogisk og organisatorisk ledelse i barnehagene

Ifølge den regionale kompetanseplanen har PPT en aktiv rolle i å støtte og veilede barnehager og skoler i den regionale kompetanseutviklingen. I tillegg er PPT også selv en målgruppe for kompetanseutvikling ut fra lokale behov.

4.2.3 Skolenes rutiner for samarbeid og samordning med relevante tjenesteytere (rev.kriterium 10)

På skoleområdet gjelder de samme kommunale overgangsrutinene som i barnehagesektoren. Rutinene omfatter hele overgangsprosessen mellom barnehage og skole og beskriver hvordan barnehager og skoler skal samarbeide for å sikre trygge, forutsigbare og godt koordinerte overganger til barnets beste

Innbygda skole har et **etablert ressursteam** som møtes jevnlig, jf. pkt. 4.2.1. Teamet består av avdelingsledere og helsesykepleier som faste deltakere, mens PPT og barneverntjenesten involveres ved behov. Ifølge rektor på skolen er formålet med ressursteamet å identifisere og drøfte utfordringer på et tidlig tidspunkt og sikre en koordinert og helhetlig oppfølging rundt elever. Drøftinger gjennomføres i utgangspunktet anonymt, for eksempel ved bekymringer knyttet til høyt fravær eller utfordringer i hjem-skole-samarbeidet. Skolen har egne rutiner for oppfølging av elevfravær, der fraværs-mønstre kan utløse videre tiltak eller bekymringsmelding til barneverntjenesten når dette vurderes

som nødvendig. Ressursteamet fungerer også som beslutningsstøtte i vurderinger av tiltak, omfang av oppfølging og eventuelle meldinger til barneverntjenesten.

Kommunen har utarbeidet dokumentet «Rutine ved bekymringer om et barn», som gjennom et flyt-skjema viser arbeidsflyt, ansvarlinjer og krav til oppfølging. Rutinen skal sikre enhetlig praksis på tvers av oppvekstsektoren og tydeliggjør hvordan bekymringer skal håndteres systematisk og tverrfaglig.

Skolene deltar også i kommunens **Tidlig innsats-team** (TI-team), hvor det arbeides på et overordnet og tverrfaglig nivå, jf. pkt. 4.2.1. Det gjelder blant annet samarbeid for å styrke den samlede innsikten i kommunen om aktuelle utviklingstrekk og trender oppvekstmiljøet for barn og unge. Teamet skal bidra til en felles forståelse på tvers av tjenester for å identifisere relevante temaer til foreldremøter og presenterer innsiktsdata, herunder resultater fra Ungdata. Temaer som ungdomsmiljø, nettivett og psykososialt skolemiljø tas opp jevnlig.

4.2.4 Felles forståelse hos tjenestene av hva forebygging og tidlig innsats innebærer (rev.kriterium 11)

Intervjuene viser at Trysil kommune over tid har arbeidet for å utvikle en felles faglig forståelse av forebygging og tidlig innsats på tvers av oppveksttjenestene. Kommunalsjefen for oppvekst fremhever følgende elementer som sentrale for å sikre en felles forståelse og retning:

- **Forebyggingsplanen**, som bygger på den etablerte tredelingen mellom universell, selektiv og indikert innsats, og som gir et felles rammeverk for hvordan tjenestene skal arbeide forebyggende. Se definisjon under.
- **Kommunens oppvekstmodell** med tilhørende tiltaksdokument, som etablerer et felles språk og tydelige forventninger til tjenestenes roller, ansvar og arbeidsform.
- **Arbeidet med «Robuste barn»**, som fungerer som en felles referanseramme for det byggende arbeidet, og som understøtter en helhetlig forståelse av forebyggende innsats i tråd med oppvekstmodellen
- **Workshops og casearbeid i regi av PPT**, der ansatte drøfter begreper, roller og praktiske problemstillinger for å fremme en mer enhetlig forståelse og praksis mellom tjenestene.

I kommunens plan for forebyggende arbeid defineres forebygging på følgende måte (side 3):

«Forebygging rettet mot barn og unge handler først og fremst om å legge til rette for et godt oppvekstmiljø for alle. Det handler også om å redusere risikofaktorer for at noe uønsket skal skje og å redusere sosiale problemer, sykdom og dødelighet.»

Planen beskriver videre de tre nivåene forebygging vanligvis deles inn i:

Forebygging kan deles inn i tre nivåer

- Universell forebygging omfatter innsats rettet mot hele befolkningsgrupper uten at en har identifisert individer eller grupper med forhøyet risiko.
- Selektiv forebygging er tiltak rettet mot grupper med kjent og/eller forhøyet risiko for å utvikle problemer.
- Indikativ forebygging er tiltak rettet mot individer med høy risiko eller klare tegn på problemer.

Gjennom oppvekstmodellen har Trysil kommune etablert en plan som dekker den universelle forebyggingen. Denne retter seg mot alle barn og unge i kommunen og beskriver hvordan kommunen skal arbeide bredt og helsefremmende for å nå målsettingen om robuste og velfungerende barn og unge.

Plan for forebyggende arbeid bygger videre på dette, men har tydeligere innretning mot selektiv og indikativ forebygging. Planen beskriver hvordan kommunen skal arbeide systematisk for å forebygge omsorgssvikt og atferdsproblemer, sikre tidlig innsats og etablere gode tverrfaglige arbeidsformer. Målet er å sikre en helhetlig og samordnet innsats for barn og unge som har, eller står i fare for å utvikle, særskilte behov.

Ifølge barnevernleder står kommunen overfor flere utfordringer knyttet til videreutvikling av det forebyggende arbeidet og samhandlingen mellom tjenestene. En sentral utfordring er behovet for å styrke gjensidig forståelse av hverandres fagområder. For at det tverrfaglige samarbeidet skal fungere best mulig, er det nødvendig at hver tjeneste har kunnskap om de andre tjenestenes mandat, rammer, arbeidsmetoder og handlingsrom. Dette gjelder både på systemnivå og i arbeid med enkeltsaker.

Samtidig fremkommer det i flere intervjuer at det eksisterer utfordringer som påvirker graden av felles forståelse mellom tjenestene. Barnevernleder beskriver at barneverntjenesten i hovedsak opererer på indikerte nivået, med ansvar for undersøkelser og tiltak rettet mot enkeltbarn. Kommunen uttrykker samtidig et ønske om at barneverntjenesten i større grad deltar i arbeid på universelt og selektivt nivå. Barnevernsreformen tydeliggjør imidlertid at barneverntjenesten skal prioritere de mest krevende sakene, noe som forsterker gapet mellom forventninger til tjenestens rolle og de tilgjengelige ressurser.

Det har også, som tidligere nevnt, i noen intervjuer kommet fram at uklar ansvarsfordeling mellom enkelte enheter kan føre til forventninger om at barneverntjenesten skal ta et større ansvar enn forutsatt, særlig i tverrfaglige samarbeidsfora. Både kommunalsjefen og barnevernleder peker derfor på behovet for ytterligere klargjøring av roller, ansvar og handlingsrom for å oppnå økt forutsigbarhet, mer ensartet praksis og bedre koordinering mellom tjenestene.

4.2.5 Rutiner som sikrer at hensynet til barnets beste og medvirkning blir vurdert (rev.kriterium 12)

Intervjuene viser at barneverntjenesten har etablerte rutiner som skal sikre systematiske vurderinger av barnets beste og barns medvirkning i enkeltsaker.¹⁵ Dette kommer til uttrykk gjennom krav til dokumentasjon i barnesamtaler, saksnotater, tiltaksplaner, vedtak og drøftingsdokumenter.

Kommunalsjefen fremhever at hensynet til barnets beste er integrert i kommunens styrende dokumenter og strukturer, blant annet gjennom:

- **Oppvekstmodellen**, der barns medvirkning og til barnets beste er grunnleggende prinsipper
- **Forebyggingsplanens mål og delmål**, hvor barnets beste er et gjennomgående prinsipp
- **Ungdomsrådets rolle** i utvikling av tjenester og oppvekstmiljø, som sikrer at ungdommers perspektiver blir hørt i overordnede prosesser.

To av de intervjuede understreket at medvirkning også må ivaretas på systemnivå. Dette skjer blant annet gjennom arenaer som ungdomsklubb og juniorklubb, Ungdata-undersøkelser og ungdomsrådets medvirkningsstruktur.

¹⁵ Jf. barnevernsloven §§ 1-3 og 1-4

Rådgiver for barnehage fremhevet at vurderingen av barnets beste er et grunnleggende prinsipp i alle prosesser og beslutninger som angår barn i kommunen. Målsettingen er at barn og foreldre skal bli involvert gjennom samtaler, tiltaksplaner og tverrfaglig dialog for å sikre at både barnets perspektiv og foresattes synspunkter inngår i beslutningsgrunnlaget. Dette støttes av kommunens maler og rutiner, hvor barnets beste-perspektivet er integrert som et vurderingspunkt i saksbehandling og planarbeid. Kommunen arbeider også aktivt for å styrke barnets stemme i barnehagen, blant annet gjennom bruk av samtaleverktøy og faglige metoder som legger til rette for medvirkning uavhengig av barnets alder og forutsetninger.

Innen skoleområdet benyttes flere verktøy for å sikre at barnets beste, elevens perspektiv og situasjon blir belyst på en systematisk måte. Dette omfatter blant annet «Slik har jeg det»-undersøkelser, som gir elever anledning til å beskrive egen opplevelse av skolemiljø og trivsel. Ifølge rektor på Innbygda skole gjennomfører de strukturerte elevsamtaler der både kontaktlærere og miljøterapeuter fokuserer på elevens mestring, trygghet og egenfortellinger om hvordan de har det.

4.3 Revisors vurdering

4.3.1 Vurdering av revisjonskriterium 8 – Etablerte arenaer, strukturer og rutiner for tverrfaglig samarbeid og samordning

Trysil kommune har etablert flere arenaer, strukturer og rutiner som legger til rette for tverrfaglig samarbeid mellom tjenester for barn og unge. Dette omfatter blant annet Tidlig innsats-teamet, Trio-teamet, tverrfaglige team i barnehagene, ressursteam på skolene, faglunsjer og det nye Vekst-teamet. Samlingen av tjenestene i én oppvekstsektor med egen kommunalsjef har bidratt til økt helhet og styrket tverrfaglig samhandling. Tjenestene opplever at mye av samarbeidet fungerer godt og gir bedre koordinert oppfølging av barn, unge og familier. Samtidig er det behov for mer enhetlig systematikk, bedre forankring på tvers og tydeligere avklarte ansvarsforhold i enkelte samarbeidsfora.

Som beskrevet i punkt 3.2.2, har kommunen igangsatt en kartlegging og gjennomgang av eksisterende tverrfaglige team, arenaer og faste samarbeidsstrukturer. Dette arbeidet er forankret som et tiltak i den forebyggende planen. Revisjonen vurderer dette kartleggingsarbeidet som nødvendig for å videreutvikle kommunens samordningsstrukturer. Det forventes å bidra til mer helhetlige arbeidsprosesser, tydeligere rolle- og ansvarsavklaringer samt et mer systematisk og forutsigbart tverrfaglig samarbeid.

Revisjonen mener at revisjonskriterium 8 er etterlevd.

Kommunen skal ha etablert arenaer, strukturer og rutiner for tverrfaglig samarbeid og samordning mellom kommunale tjenester med ansvar og oppgaver for barn og unge i Trysil kommune.

4.3.2 Vurdering av revisjonskriterium 9 – Barnehagens rutiner for samarbeid og samordning med relevante tjenesteytere

Revisjonen vurderer at Trysil kommune i stor grad oppfyller kravet om etablerte og dokumenterte rutiner for samarbeid og samordning med relevante tjenesteytere i barnehagene. Kommunen har tydelige overgangsrutiner mellom barnehage og skole, og barnehagene deltar aktivt i tverrfaglige samarbeidsfora som Tidlig innsats-teamet og de tverrfaglige teamene i barnehagene.

Helsestasjonen, PPT og barneverntjenesten er sentrale samarbeidspartnere og bidrar med helsefaglig og spesialpedagogisk kompetanse, samt tidlig drøfting av bekymringer. De faste 4 års-kontrollene som gjennomføres i barnehagene bidrar til jevnlig samarbeid og kontakt mellom barnehager og helsestasjonen. Barnehagene deltar også i kompetanseutviklingsprosjekter som styrker kvalitet og felles praksis. De tverrfaglige møtene fremstår som en stabil og velfungerende samarbeidsstruktur som samlet bidrar til å identifisere og følge opp barn med behov for støtte.

Revisjonen mener at revisjonskriterium 9 er etterlevd.

Barnehagene skal ha etablerte og dokumenterte rutiner for samarbeid og samordning med relevante tjenesteytere som en del av sitt forebyggende arbeid.

4.3.3 Vurdering av revisjonskriterium 10 – Skolenes rutiner for samarbeid og samordning med relevante tjenesteytere

Samlet sett fremstår samarbeidet mellom skolene og de ulike tjenestene som rimelig strukturert og systematisert. Arbeidsformene understøtter tidlig identifikasjon av utfordringer, oppfølging og god tverrfaglig koordinering. Det finnes enkelte forbedringsmuligheter, men samlet sett fremstår samarbeidet som solid og i tråd med kriteriets krav.

Revisjonen mener at revisjonskriterium 10 er etterlevd.

Skolen skal ha etablerte og dokumenterte rutiner for samarbeid og samordning med relevante tjenesteytere som en del av sitt forebyggende arbeid.

4.3.4 Vurdering av revisjonskriterium 11 – Felles forståelse hos tjenestene av hva forebygging og tidlig innsats innebærer

Trysil kommune har etablert en del strukturer som fremmer felles forståelse av forebygging og tidlig innsats, og det pågår et aktivt arbeid for å videreutvikle dette. Forebyggingsplanen, oppvekstmodellen med tiltak, felles faglige rammeverk og tverrfaglige arenaer viser at kommunen jobber systematisk for å bygge en felles forståelse av begrepene forebygging og tidlig innsats.

Samtidig peker noen av intervjuene på utfordringer knyttet til rolleavklaringer, ressurs- og kapasitetsforskjeller mellom tjenestene, særlig mellom barnevern og øvrige oppveksttjenester.

Revisjonen vurderer at de strukturer kommunen har etablerte legger til rette for en felles forståelse, men at det fortsatt er behov for ytterligere tydeliggjøring av rolleavklaringer, ansvar, handlingsrom og forventninger for å sikre en mer ensartet felles forståelse på tvers av tjenestene.

Revisjonen mener at revisjonskriterium 11 er delvis etterlevd.

Tjenestene bør ha felles forståelse av hva forebygging og tidlig innsats innebærer, og hvilke tjenester som har ansvar for hva.

4.3.5 Vurdering av revisjonskriterium 12 – Rutiner som sikrer at hensynet til barnets beste og medvirkning blir vurdert

Revisjonen vurderer at Trysil kommune i all hovedsak har rutiner som sikrer at barnets beste og barnets medvirkning ivaretas både i tjenestene og i det tverrfaglige samarbeidet. Kommunens styringsdokumenter i oppvekstsektoren, som Oppvekstmodellen og Forebyggingsplanen, forankrer barnets beste som et overordnet prinsipp, og kommunen har etablert arenaer for medvirkning på systemnivå, blant annet ungdomsråd og ungdomstilbud.

Barneverntjenesten har detaljerte rutiner for vurdering og dokumentasjon av barnets beste og barns medvirkning i enkeltsaker. I barnehagene er barnets beste et grunnleggende prinsipp i alle prosesser, og barn og foreldre involveres systematisk gjennom samtaler, tiltaksplaner og tverrfaglig samarbeid. Skolen sikrer elevmedvirkning gjennom elevsamtaler og kartleggingsverktøy som «Slik har jeg det»-undersøkelsen.

Etter revisjonens vurdering viser dette at kommunen arbeider aktivt og systematisk med å ivareta barnets beste og barns medvirkning.

Revisjonen mener derfor at revisjonskriterium 12 er etterlevd.

	Kommunen skal ha rutiner som sikrer at hensynet til barnets beste og barnets medvirkning vurderes i de kommunale tjenestene og i samarbeidet mellom tjenestene.
--	---

4.4 Konklusjon for problemstilling 2

Undersøkelsen viser at Trysil kommune i stor grad legger til rette for godt samarbeid og samordning mellom de kommunale tjenestene med ansvar for forebygging og oppgaver knyttet til barn og unge. Kommunen har etablert fungerende strukturer, arenaer og rutiner for tverrfaglig samarbeid og samordning mellom tjenestene som arbeider med barn og unge. Trysil kommune har en bred portefølje av samarbeidsfora, herunder Tidlig innsatsteamet, tverrfaglige team i barnehager og skoler, Trioteamet, faglunsjer og det nyopprettede Vekstteamet. Disse arenaene bidrar, i ulik grad, til tverrfaglig koordinering, tidlig identifisering av behov og helhetlig oppfølging av barn og unge.

Barnehagene og skolene har flere etablerte rutiner for samarbeid med relevante tjenester. De tverrfaglige teamene fungerer som rimelig stabile samarbeidsstrukturer, og helsestasjonstjenesten og PPT deltar aktivt i både systemrettede og individrettede prosesser. Dette bidrar til systematikk, kvalitet og helhetlig oppfølging i det forebyggende arbeidet. Kommunen har også iverksatt tiltak som styrker forståelsen av forebygging og tidlig innsats på tvers av tjenestene, blant annet gjennom Forebyggingsplanen, oppvekstmodellen, «Robuste barn» og strukturerte drøftingsarenaer.

Samtidig viser undersøkelsen at det fortsatt foreligger enkelte utfordringer knyttet til uklare ansvarsforhold, særlig i grenseflatene mellom barneverntjenesten og øvrige tjenester. Barnevernsreformens krav om at barneverntjenesten skal prioritere de mest komplekse og krevende sakene bidrar noen ganger til et misforhold mellom forventninger og tilgjengelig kapasitet. Dette understreker behovet for tydeligere rolle- og ansvarsavklaringer. Både kommunalsjef og barnevernleder peker på behovet for et mer strategisk og langsiktig arbeid med videreutvikling av de tverrfaglige samarbeidsarenaene og det samlede tiltaksapparatet.

Revisjonen vurderer videre at kommunen har godt etablerte rutiner som sikrer systematiske vurderinger av barnets beste og barns medvirkning, både i enkeltsaker og på systemnivå. Dette er forankret i styringsdokumenter, rutiner og praksisfeltet i barnehager, skoler, helsestasjonstjenesten og barneverntjenesten.

5 Anbefalinger

På bakgrunn av den gjennomførte undersøkelsen er revisjonens anbefalinger at kommunedirektøren bør:

- **Legge til rette for systematiske tiltak som styrker tjenestenes kunnskap om hverandres roller, myndighet og ansvar.** Dette kan omfatte gjennomgang av eksisterende samarbeidsfora, tydeligere mandat og forventningsavklaringer, samt arenaer for jevnlig dialog og refleksjon.
- **Sikre at alle tjenestene har en omforent forståelse av hva forebygging og tidlig innsats innebærer, på både universelt, selektivt og indikativt nivå.** Dette inkluderer avklarte ansvarsområder, felles begrepsbruk og en tydeligere sammenheng mellom forebyggende planverk og praktisk tjenesteutøvelse.

6 Kommunedirektørens uttalelse

Trysil kommune
Sektor for oppvekst

Unntatt offentlighet: Offl § 5 annet ledd

REVISJON ØST IKS

Postboks 84
2341 LØTEN

Deres ref.:

Vår ref.:
2025/2956

Dato:
08.04.2026

Tilbakemelding på foreløpig forvaltningsrevisjonsrapport - barnevernsreformen og forbyggende samarbeid og samordning, Trysil kommune

Viser til deres henvendelse datert 25.mars 2026 om foreløpig forvaltningsrevisjonsrapport om barnevernsreformen og forebyggende samarbeid og samordning, Trysil kommune 2026.

Trysil kommune kjenner seg igjen i de opplysningene som kommer frem i rapporten, og samtlige deltakere i revisjonsintervjuene har fått mulighet til å komme med rettelser eller supplerende informasjon til referat fra gjennomførte intervjuer.

Angående revisjonskriteriet 5: *Strategi for å sikre at kompetansekravene i barnevernsreformen blir oppfylt*, vurderer vi at kriteriet er etterlevd.

Barnevernstjenesten leder og nestleder har i dag kompetansen som er lovpålagt. Kompetansen er med dette sikret. Ut fra vår vurdering oppfyller barnevernstjenesten kompetansekravene som er endret gjennom barnevernsreformen per dags dato. Barnevernsloven stiller ingen spesifikke krav til utdanning og kompetanse for personell i det kommunale barnevernet. Dette er begrunnet i at det er kommunen selv som har best forutsetninger for å vurdere hvilken kompetanse barnevernstjenesten trenger for å løse sine oppgaver og hvordan personalgruppen bør settes sammen, jf. Prop. 83 L (2024-2025) pkt. 19.1.4.2.

For barnevernstjenesten leder og lederens stedfortreder er det oppstilt lovpålagte krav til kompetanse i barnevernsloven § 15-6. At ledelsen har solid faglig

Postadresse: Postboks 200, 2421 Trysil
Besøksadresse: Storvegen 5, Trysil
Telefon: 82 45 77 00

E-post: postmottak@trysil.kommune.no
Hjemmeside: www.trysil.kommune.no
Åpningstider: mandag-fredag kl. 10-15

Bankkontonr.: 1813 45 96011
Organisasjonsnr.: 804 048 502
Kommunenr.: 3421

kompetanse er et viktig virkemiddel for å sikre at kommunen leverer forsvarlige tjenester og tiltak til barnets beste, at saksbehandlingen er *forsvarlig, og at rettsikkerheten til barn og familier i barnevernet ivaretas (Prop. 83 L (2024-2025) pkt 19.1.4.1)*. Gjennom ordinære rutiner og prosedyrer ved rekruttering og ansettelser vil kommunen etterspørre lovpålagt kompetanse i utlysning av stillinger.

Jfr. beskrivelsen av fremtidige kompetansebehov i flere sektorer omhandler dette ikke lovpålagt kompetanse. Der flere informanter har nevnt utfordringer knyttet til rekruttering, så omhandler dette ikke lovkravet. Dette anser vi som oppfylt, og vil naturlig sikres gjennom fremtidig rekrutteringsprosess og spisset utlysningstekst.

Forvaltningsrevisjonen ber om tilbakemelding på om det planlegges å iverksette tiltak på bakgrunn av rapportens konklusjoner og anbefalinger. I så tilfelle, hvilke tiltak.

Som oppdatering/oppfølging av revisjonsrapporten (jf. Foreløpig rapport s. 31) kan det nevnes at:

- Kommunens overordnede kompetanseplan er under utarbeidelse, og forventes forelagt til politisk behandling senhøsten 2026. Videre er sektor for oppvekst i gang med å utarbeide lokale kompetanseplaner, der skolene og barnehagene allerede er i gang. Videre skal det utarbeides lokale kompetanseplaner for helsestasjonen, barnevernet og PPT. Disse planene vil bli samlet i en kompetansestrategi for oppvekstområdet. Det forventes at dette arbeidet ferdigstilles innen våren 2027. Nyttige innspill fra forvaltningsrevisjonens anbefalinger vil tas med i dette arbeidet, herunder tydelige mål, prioriteringer og konkrete tiltak. Intensjon til både overordnet kommunal kompetanseplan, og kompetansestrategi for sektor oppvekst er å sikre nødvendig kompetanse i sektoren, inkludert kravene i barnevernsreformen som skal oppfylles innen 01.01.31. Samlet sett vil strategien adresse påpekte rekrutteringsbehov og utfordringer for både allmenn- og spesialisert kompetanse på tvers av tjenester.
- Sektoren er i gang med en omfattende gjennomgang av samtlige tverrfaglige samarbeidsfora. Denne gjennomgangen skal klargjøre ulike fora sitt mandat og virkeområde i kommunens tverrfaglige tiltaksvifte. Målet for arbeidet er å sikre felles forståelse for bruk av ulike tverrfaglige fora, samt tette handlingskjeder mellom de ulike samarbeidsforaene, helt i tråd med revisjonens anbefalinger. Dette arbeidet skal ferdigstilles i løpet av inneværende år.
- Arbeidet med å sikre at alle tjenestene har en omforent forståelse av hva forebygging og tidlig innsats innebærer, på både universelt, selektivt og indikativ nivå, er et utviklingsarbeid som pågår kontinuerlig. Kommunen har

definert og forankret gjeldende definisjon av forebygging og tidlig innsats i vedtatt planverk. Dette er relativt nye planer, og det jobbes nå med å sikre den omforente forståelsen helt ut i verdikjeden. Kommunen tar med seg revisjonens anbefalinger om å inkludere avklarte ansvarsområder, felles begrepsbruk og en tydeligere sammenheng mellom forebyggende planverk og praktisk tjenesteutøvelse i dette arbeidet.

Vi oppfatter rapporten som nyttig og meget relevant. Revisjonen påpeker forhold i sine anbefalinger som er godt kjent for kommunen. Vi er i flere prosesser for å forbedre påpekte forhold.

Med hilsen
Tanja Køien Andersen
Kommunalsjef
Tlf. 48 86 16 99

Dette dokumentet er elektronisk produsert. Det har derfor ingen signatur.

Eventuelt svar på dette brevet sender du til postmottak@trysil.kommune.no merket 2025/2956.

7 Referanser

Lover og forskrifter

- Barnehageloven (2005) *Lov om barnehager* (LOV-2005-06-17-64) Lovdata. <https://lovdata.no/#document/NL/lov/2005-06-17-64>
- Barnevernloven. (2023) *Lov om barnevern* (LOV-2021-06-18-97) Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2021-06-18-97>
- Barnekonvensjonen (1999) *Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (Menneskerettsloven Vedlegg 8) (Barnekonvensjonen)* (LOV-1999-05-21-30) Lovdata. <https://lovdata.no/pro/#document/NL/lov/1999-05-21-30>
- Endringslov til velferdstjenestelovgivningen (samarbeid, samordning og barnekoordinator). (2021) *Lov om endringer i velferdstjenestelovgivningen* (LOV-2021-06-11-78) Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/LTI/lov/2021-06-11-78>
- Folkehelseloven. (2011) *Lov om folkehelsearbeid* (LOV-2011-06-24-29) Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-29>
- Grunnlova. (1814) *Kongeriket Noregs grunnlov* (LOV-1814-05-17) Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1814-05-17>
- Helse- og omsorgstjenesteloven (2011) *Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m.* (LOV-2011-06-24-30) Lovdata. <https://lovdata.no/#document/NL/lov/2011-06-24-30>
- Kommuneloven. (2018) *Lov om kommuner og fylkeskommuner* (LOV-2018-06-22-83) Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-22-83>
- Opplæringsloven. (2023) *Lov om grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa* (LOV-2023-06-09-30) Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2023-06-09-30>
- Plan- og bygningsloven. (2008) *Lov om planlegging og byggesaksbehandling* (LOV-2008-06-27-71) Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71>

- Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten (01.11.2018) (FOR-2018-10-19-1584) Lovdata. <https://lovdata.no/#document/SF/forskrift/2018-10-19-1584>

Forarbeider

Barn- og familiedepartementet 2020, Prop. 133 L (2020 –2021) *Lov om barnevern (barnevernsloven) og lov om endringer i barnevernloven.* <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-133-l-20202021/id2842271/?ch=4>

Barn- og familiedepartementet 2025, Prop. 83 L (2024–2025) *Endringer i barnevernsloven mv. (kvalitetsløftet i barnevernet)* <https://lovdata.no/pro/#document/PROP/forarbeid/prop-83-l-202425?from=NL/lov/2021-06-18-97/>

Rundskriv, veiledere og nasjonale faglige retningslinjer

- Rundskriv Q-2011-12 fra Barne- og fam.dep., Barn og unges fritidsmiljø og deltakelse
- Nasjonal veileder om «Samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier» fra Helsedirektoratet, Utdanningsdirektoratet og Arbeids- og velferdsdirektoratet (15.09.2022)

- Nasjonal veileder om «Arbeid for barn som lever i fattige familier» fra Bufdir, Utdanningsdirektoratet, Arbeids- og velferdsdirektoratet og Helsedirektoratet (22.01.2023)
- Veileder for samarbeid mellom skole og barnevern. Bufdir og Udir (2016)
- Nasjonal faglig retningslinje for *det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom* (sist faglig oppdatert 23. april 2025) Helsedirektoratet

Stortingsmeldinger

Meld. St. 28 (2024-2025) Tro på framtida – Uansett bakgrunn (Barne- og familiedepartementet)

Dokumentasjon fra kommunen (dokumentliste etter revisjonens bestilling)

Delegeringsreglement – per enhet – Trysil kommune

Organisasjonskart for Trysil kommune

Kommuneplanens samfunnsdel

Planstrategi i Trysil kommune 2023-2027

Trysil kommunes budsjett 2025 og økonomiplan 2025-2028

Oppvekstmodell for Trysil kommune (20.06.2023)

Handlingsplan mot vold i nære relasjoner

Regional kompetanseplan for oppvekst i Sør-Østerdal regionen (2025-2029)

Tiltak oppvekstmodell (11.03.2025)

Uro-metoden, plan for implementering

Folkehelseoversikt for Trysil kommune

Oppsummering Ungdatatall for Trysil etter undersøkelse 2024

Mal vedtak barneverntjenesten

Rutiner barnevernet – overføring av saker til annet hjelpeapparat

Barneverntjenesten – rutine undersøkelser

Plan for forebyggende arbeid i Trysil kommune vedtatt av kommunestyret 29.10.2024

Rutine helsestasjon for ungdom (HFU)

Flytskjema mistanke overgrep og vold i nære relasjoner

Mandat VEKST-team

Plan for tverrfaglig i barnehager 25-26

Rutine for 4-års undersøkelse

Rutine for tverrfaglig team skole og barnehage

Rutine helsesamtale 8. trinn

Rutiner for overganger barnehager og skoler

Rutiner for team

Rutiner ved bekymringer for et barn

Samarbeidsmøter innad i kommunen

Samtykke og oppmelding til ressursteam

Samtykke skjema utveksling av informasjon – barneverntjenesten

Samtykkeerklæring til utveksling av informasjon

Årshjul helsestasjon

Elevtjenesten ved TUS – ressursteam

Forebyggende tverrfaglig TRYVIS

Planleggingsdag ungdomsskolen, informasjon om rutiner og støttetjenester

Barnets beste – opplæringsdag oppvekst 2024

FIT-barn – barnesamtaler

Forskrift til skoleregler for elevene i grunnskolen i Trysil – vedtatt av kommunestyret (17.06.2024)

Mal individuelt tilrettelagt opplæring

Mal sakkyndig vurdering PPT Trysil og Engerdal

Tverrfaglig innsatsteam – Skjema for samtaler

Kvalitetsmelding for Oppvekst 2025

Tilstandsrapport barneverntjenesten

Dokumentliste etter bestilling

Oversendelse av dokumenter i FR-prosjektet

Vedlegg A: Revisjonskriterier

6 Utledning av revisjonskriterier for problemstilling 1

Har Trysil kommune planer og strategier som sikrer etterlevelse av kravene til forebyggende arbeid overfor barn og unge?

6.1 Hovedpunkter i barnevernsreformen

Barnevernsreformen, som trådte i kraft 1. januar 2022, innebærer en vesentlig endring i ansvarsfordelingen mellom stat og kommune på barnevernsområdet. Reformen gir kommunene et utvidet faglig og økonomisk ansvar, hvor målsettingen er å styrke det forebyggende arbeidet og sikre tidlig innsats for barn og familier i utsatte livssituasjoner. Hjelpen skal bli bedre tilpasset barn og familiers behov, og rettsikkerheten til barn og familier skal bli godt ivaretatt. Det er også mål om at ressursbruken og oppgaveløsningen i barnevernet skal bli mer effektiv.

Reformen omtales også som en oppvekstreform, ettersom målene forutsetter helhetlige endringer i hele oppvekstsektoren, ikke kun i barnevernet. Den er forankret i forarbeidene til barnevernsloven (bvl) av 18. juni 2021, og bygger på prinsipper om bedre samordning, lokal forankring og økt rettsikkerhet.¹⁶

Med barnevernsreformen har kommunene fått et helhetlig ansvar for barnevernet, noe som stiller økte krav til lokal styring, faglig ledelse og tverrfaglig samarbeid i det familiestøttende arbeidet. Endringene skal samlet sett bidra til et mer tilgjengelig og treffsikkert barnevern, der flest mulig barn får tilpasset hjelp innenfor de ressursene som er tilgjengelige. Det utvidede økonomiske ansvaret for kommunene kompenseres gjennom en økning i rammetilskuddet, og skal samtidig fungere som et insentiv for å styrke det forebyggende arbeidet lokalt.¹⁷ Staten beholder ansvar for spesialiserte tiltak og fungerer som en tydelig andrelinjetjeneste.

Kommunens utvidede ansvar for forebyggende arbeid innebærer at den må ta stilling til hvilke tjenester som skal ha ansvar for forebyggende oppgaver, og i hvilken grad barnevernstjenesten skal inngå i det generelle forebyggende arbeidet. Dette er også omtalt i forarbeidene til barnevernsloven.

I Meld. St. 28 (2024-2025) *Tro på framtida – uansett bakgrunn* (Oppvekstmeldinga) fra regjeringen presenteres den samlede innsatsen for at barn og unge skal få like muligheter for en trygg oppvekst, og til å utvikle seg, lære, mestre og skape grunnlaget for et godt liv for seg og sine familier. I kap. 6 *Styrke laget rundt barn og unge* er kommunens helhetlige ansvar for forebygging og hensynet til barnets beste omhandlet.

¹⁶ Se forarbeider i Prop. 73 L (2016–2017) og Innst. 354 L (2016–2017)

¹⁷ Se Kommunal- og moderniseringsbudsjettet (kap. 571 post 60 innbyggertilskuddet)

6.2 Kommunens ansvar for forebyggende arbeid overfor barn og unge, inklusive planer og strategier

Kommunale tjenester innen oppvekstsektoren, som barnevern, helsestasjon, barnehager, skoler og den kommunal helse- og omsorgstjenesten, har alle et viktig ansvar for å fremme gode oppvekstvilkår for barn og unge.

Gjennom tidlig identifisering av behov, tverrfaglig samarbeid og målrettede tiltak bidrar disse tjenestene aktivt i det forebyggende arbeidet, særlig overfor barn og familier i sårbare livssituasjoner.

Alle som arbeider med og for barn og unge har et lovpålagt ansvar for å ivareta hensynet til barnets beste. Dette prinsippet skal ligge til grunn for både planlegging, beslutninger og utøvelse av tjenester i møte med barn og deres familier. Se kap. 4.4.3 Hensyn til barnets beste.

6.2.1 Barnevernstjenesten

Når det gjelder lovpålagte krav for barnevernstjenesten er det først og fremst regulert av bvl. Loven krever at kommunen har en barnevernstjeneste som har en leder og en tjeneste som skal være tilgjengelig til enhver tid, jf. bvl. § 15-3. I henhold til bvl. § 15-2 første ledd har kommunen ansvar for å gjennomføre de barnevernsoppgavene som ikke er lagt til statlig nivå.

Barnevernet har mange oppgaver, de skal blant annet motta og vurdere bekymringsmeldinger, gjennomføre undersøkelser, forberede saker for behandling i barnevern- og helsenemnda og iverksette og følge opp tiltak, jf. bvl. § 15-3. De har ansvar for å sikre barn nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid, med barnets beste som grunnleggende hensyn, jf. bvl. §§ 1-1 og 1-3.

Kommunen må etablere planer, rutiner og retningslinjer som sikrer at barnevernstjenesten opererer faglig forsvarlig, ivaretar rettssikkerheten og handler i samsvar med gjeldende lovverk. I henhold til bvl § 15-1 annet ledd har kommunestyret ansvar for å vedta en plan for kommunens forebyggende arbeid. Planen skal beskrive målsettingene for arbeidet, hvordan det skal organiseres og fordeles mellom kommunens etater, samt hvordan samarbeidet mellom etatene skal gjennomføres.

Hovedformålet med en forebyggingsplan er å sikre en helhetlig og strategisk forankring og samordning av kommunens forebyggende arbeid rettet mot barn og familier. Planen skal legge til rette for en koordinert og systematisk tilnærming, og bidra til målrettet ressursbruk og utvikling av sammenhengende og tilgjengelige tjenester og tiltak.

Forebyggende innsats i oppvekstsektoren kan kategoriseres i tre nivåer: universelle, selektive og indikerte tiltak.

- **Universelle tiltak** retter seg mot alle barn og familier, uavhengig av risikofaktorer. Eksempler inkluderer helsestasjonstilbud, barnehage, skolefritidsordning og tilgang til kultur- og fritidsaktiviteter. Disse tiltakene skal fremme god utvikling og trivsel, og bidra til å forebygge utfordringer før de oppstår.
- **Selektive tiltak** er rettet mot grupper med forhøyet risiko for å utvikle vansker. Dette kan være barn og familier i lavinntekts- eller belastede livssituasjoner. Eksempler er gratis barnehage for familier med lav inntekt, eller målrettet oppfølging fra tverrfaglige team.
- **Indikerte tiltak** (også kalt individrettede tiltak) gjelder barn og unge som allerede viser tegn på utfordringer, og som har behov for tidlig og tilpasset hjelp.

Skillet mellom generelle forebyggende tiltak og tiltak som faller inn under barnevernstjenestens ansvar er ikke alltid klart definert. Dette understrekes i forarbeidene til barnevernsloven (bvl.), og stiller krav til tydelig rolleforståelse og samarbeid mellom tjenester.

For å sikre at barn som har behov for hjelp fra barnevernet blir fanget opp, er det avgjørende at kommunens tjenester ivaretar sin lovpålagte meldeplikt, jf. bvl. § 13-2. Denne bestemmelsen pålegger ansatte i offentlige forvaltningsorganer å melde bekymring til barnevernet, uavhengig av taushetsplikt, dersom det er grunn til å tro at et barn kan ha behov for tiltak etter barnevernsloven.

Kommunestyret skal få en redegjørelse om tilstanden i barnevernstjenesten minst én gang i året, jf. bvl. § 15-3 femte ledd.

6.2.2 Helsestasjonstjenesten

Helsestasjonstjenesten er en lovpålagt kommunal oppgave, hjemlet i:

- Helse- og omsorgstjenesteloven §§ 3-1 og 3-2¹⁸
- Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten.¹⁹

Forskriften stiller krav om at kommunen skal etablere og gjennomføre systematisk styring (§ 3) av helsestasjonsvirksomheten, inkludert kvalitetsarbeid, ledelse og tverrfaglig samarbeid.

Kommunen har ansvar for å tilby helsefremmende og forebyggende tjenester gjennom helsestasjon og skolehelsetjeneste for barn og unge fra 0 til 20 år, samt svangerskaps- og barselomsorg. Tjenestene skal være tverrfaglige og lett tilgjengelige, og bidra til å fremme god helse, trivsel og utvikling, samt forebygge sykdom, skader og sosiale helseforskjeller.

Forebyggende arbeid utføres gjennom regelmessige helseundersøkelser, rådgivning, foreldreveiledning, vaksinasjonsprogrammer, hjemmebesøk og tverrfaglig samarbeid med relevante tjenester som barnehage, skole, barnevern og NAV, jf. forskriften § 4. Tjenesten skal også bidra til å avdekke og forhindre vold, overgrep og omsorgssvikt, og har opplysningsplikt til barnevernet ved bekymring for barnets omsorgssituasjon, uavhengig av taushetsplikt.

Nasjonal faglig retningslinje gir en helhetlig og lovforankret ramme for helsefremmende og forebyggende tilbud for barn og unge fra 0–20 år i kommunene.²⁰ Retningslinjen har detaljerte krav og anbefalinger for tilrettelegging, samarbeid, faglig innhold og oppfølging, med særlig fokus på tidlig innsats, brukermedvirkning og rett til nødvendig helsehjelp.

Flere kommuner utarbeider egne **årlige planer for helsestasjonstjenesten som god praksis, men dette er ikke et lovfestet krav**. Planene bygger på gjeldende forskrift om helsestasjons- og skolehelsetjenesten, samt de nasjonale faglige retningslinjene. Dette bidrar til å sikre at tjenesten er faglig forankret og i tråd med nasjonale forventninger til kvalitet og innhold. Slike planer konkretiserer lokale målsettinger, rutiner, organisering, samarbeidspartner og kvalitetsarbeid. De beskriver også tjenestens kjerneoppgaver og forebyggende tiltak, som hjemmebesøk, vaksinasjon, gruppeveiledning for foreldre og samarbeid med barnehager og andre relevante aktører.

¹⁸ Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (LOV-2011-06-24-30)

¹⁹ (FOR-2018-10-19-1584)

²⁰ Jf. Nasjonal faglig retningslinje for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom (sist faglig oppdatert 23. april 2025) Helsedirektoratet

6.2.3 Kommunens ansvar for forebygging etter folkehelseloven²¹

Folkehelseloven har som formål å fremme befolkningens helse og livskvalitet, samt å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade og lidelse. Loven understreker kommunens sentrale rolle i det helsefremmende og forebyggende arbeidet, og stiller krav til systematisk innsats på tvers av sektorer.

I henhold til § 1 (formål) og § 4 (kommunens ansvar) skal kommunen legge til rette for et helhetlig og kunnskapsbasert folkehelsearbeid. Dette innebærer å identifisere og adressere faktorer som påvirker helse, og å iverksette tiltak som reduserer risikoen for sykdom og skade. Kommunen skal også bidra til å skape trygge og helsefremmende oppvekst- og levekår for innbyggerne.

Folkehelseloven gir dermed et tydelig mandat for forebygging, og forutsetter at kommunene arbeider tverrsektorielt og langsiktig for å styrke folkehelsen i befolkningen.

6.3 Kompetansekrav for ansatte i barnevernstjenesten

Kommunene har ifølge barnevernsloven et overordnet ansvar for å sikre at den kommunale barnevernstjenesten samlet sett har nødvendig og tilstrekkelig kompetanse. Dette innebærer at kommunen må gjennomføre konkrete og systematiske vurderinger av lokale kompetansebehov, og sørge for at ansatte har tilgang til relevant formell utdanning, etter- og videreutdanning, samt praksisnær opplæring på arbeidsplassen. Kompetansekravene varierer avhengig av den enkelte ansattes rolle og funksjon i tjenesten. For den kommunale barnevernstjenesten er det fastsatt en nasjonal frist for oppfyllelse av kompetansekravene.

Innen 1. januar 2031 må personell i barnevernstjenesten oppfylle ett av følgende vilkår:²²

- enten en barnevernsfaglig mastergrad eller annen relevant utdanning på tilsvarende nivå
- alternativt relevant bachelorutdanning, dokumentasjon av minst fire års arbeidserfaring fra barnevernet i tillegg til at det er gjennomført en barnevernsfaglig eller annen relevant videreutdanning med minst 30 studiepoeng

Bestemmelsen gjelder også for barnevernstjenestens leder og lederens stedfortreder, og for sakkynndige som barnevernstjenesten har engasjert. Det er vedtatt endringer i bvl., med utfyllende bestemmelser om kompetansekrav for leder, men dato for ikrafttredelse er ikke bestemt.²³ Kommunen skal sørge for at kravene til kompetanse for ansatte i barnevernstjenesten følges opp, og i tillegg nødvendig opplæring og veiledning for ansatte i barnevernet (§ 15-2 og § 15-6).

Selv om det ikke er et lovfestet krav om å utarbeide en langsiktig kompetanseplan, er det god faglig praksis, og anbefalt av blant annet Bufdir,²⁴ at kommunen utarbeider en tydelig, strategisk kompetanseplan.

Bufdir gjennomfører i egen regi jevnlig kompetansekartlegginger i kommunalt barnevern for å kartlegge status og behov, og anbefaler at kommunene bruker slike data aktivt i planlegging og evaluering.

²¹ Se Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven) LOV-2011-05-24-29.

²² Jf. barnevernsloven § 15-6

²³ Jf. Prp.83 L (2024-2025) og Innst. 524 L (2024-2025) Endringer i barnevernsloven mv. (kvalitetsløftet i barnevernet)

²⁴ Bufdir står for Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Kommunene kan planlegge for å innfri kompetansekravene i barnevernet gjennom en helhetlig og strategisk tilnærming.

En kompetanseplan bør baseres på jevnlig kartlegginger av kompetansesituasjonen, og bør benyttes aktivt i planlegging, oppfølging og evaluering av kompetanseutviklingen for å nå kravene innen fristen. Barnevernlovens bestemmelser må sees i sammenheng: § 15-6 krever spesifikk utdanning blant ansatte, mens § 15-2 pålegger kommunen å tilrettelegge opplæring for å bygge nødvendig kompetanse.

6.4 Punktvis oppsummering av revisjonskriterier for problemstilling 1

Kriterier problemstilling 1:	
Har Trysil kommune planer og strategier som sikrer etterlevelse av kravene til forebyggende arbeid overfor barn og unge?	
1.	Trysil kommune skal ha en formelt vedtatt plan for forebyggende arbeid, som beskriver hvordan dette arbeidet skal gjennomføres.
2.	Denne forebyggende planen skal inneholde: <ul style="list-style-type: none"> • Mål og tiltak for forebyggende arbeid. • Organisering og rollefordeling mellom etater. • Samarbeid mellom etatene.
3.	Den forebyggende planen skal være kjent og implementert i relevante kommunale tjenester.
4.	Kommunen skal ha en barnevernstjeneste med en egen leder, tjenesten skal alltid være tilgjengelig.
5.	Kommunen bør utarbeide en helhetlig strategi med konkrete tiltak for å sikre at kompetansekravene i barnevernsreformen blir oppfylt innen 01.01.2031.
6.	Helsestasjonstjenesten bør/skal ha en plan med målsettinger, rutiner, program, rutiner for samarbeid, tiltak ved spesielle behov m.m.
7.	Kommunestyret skal få en redegjørelse om tilstanden i barnevernstjenesten minst én gang i året.

7 Utledning av revisjonskriterier for problemstilling 2

Sikrer Trysil kommune godt samarbeid og samordning mellom de kommunale tjenestene med ansvar for og oppgaver knyttet til barn og unge?

7.1 Lovpålagt samarbeid og samordning i velferdstjenestene med fokus på barn og unge

Fra 1. august 2022 trådte omfattende lovendringer i kraft i 14 velferdstjenestelover.²⁵ Endringene presiserer og styrker plikten til samarbeid og samordning mellom offentlige tjenesteytere. Hensikten er å sikre en helhetlig, koordinert oppfølging av barn, unge og deres familier, særlig de som har sammensatte behov eller som lever i utsatte livssituasjoner.

Lovendringene innebærer krav om samarbeid både på systemnivå, der tjenestene samarbeider strategisk og organisatorisk, og på individnivå, når det er nødvendig for å tilby et helhetlig tjenestetilbud til enkeltpersoner.

De viktigste velferdstjenestelovene i dette prosjektet, som fastsetter krav om samarbeid og samordning, inkluderer:

- Barnevernsloven
- Helse- og omsorgstjenesteloven
- Opplæringsloven
- Barnehageloven
- Sosialtjenesteloven
- NAV-loven

Kommunen har et overordnet samordningsansvar, hjemlet i velferdstjenestelovene og understøttet av kommuneloven for å sikre god samordning på tvers av sektorene i kommunen. Ved behov skal kommunen utpeke hvilken instans som har koordineringsansvaret, slik at barn, unge og familier får riktig hjelp til rett tid. For særlig utsatte familier er det etablert en rett til å få utnevnt en barnekoordinator, som har ansvar for å sammenstille tjenester, følge opp tiltak og sikre kontinuitet i oppfølgingen.

I henhold til bvl. § 15-8 første ledd har barnevernstjenesten nå en lovfestet plikt til å samarbeide med relevante offentlige instanser og andre tjenesteytere når dette er nødvendig for å gi barnet et helhetlig og samordnet tjenestetilbud. Loven tydeliggjør barnevernstjenestens plikt til helhetlig innsats gjennom styrket samordningsansvar og forsterket samarbeid med skole, helsevesen, NAV m.fl.

7.2 Nasjonal veileder om samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier

Plikten til å samhandle på system- og individnivå, samt retten til barnekoordinator omtales nærmere i den nasjonale veilederen «Samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier» som ble lansert av Helsedirektoratet i samarbeid med flere andre direktorater den 15. september 2022. Veilederen er et sentralt verktøy for å støtte kommuner og andre aktører i implementeringen av samhandlingsplikten i tjenestene til barn og unge.

Veilederen tydeliggjør ansvar og roller knyttet til samhandling, individuell plan, samordningsansvar og barnekoordinatorordningen.

²⁵ Jf. Lov om endringer i velferdslovgivningen (samarbeid, samordning m.m.) LOV-2021-06-11-78

Den inneholder konkrete eksempler og anbefalt praksis som skal bidra til bedre koordinering og helhetlig oppfølging av barn, unge og deres familier på tvers av sektorer og forvaltning. Veilederen gir også konkrete anbefalinger for hvordan kommuner og velferdstjenester kan implementere samarbeidsplikten i praksis. Den legger særlig vekt på etablering av faste strukturer og rutiner som fremmer forutsigbarhet, kvalitet og helhetlig oppfølging.

Det anbefales at kommunene etablerer faste møtearenaer for tverrfaglig samarbeid. Dette inkluderer koordineringsmøter som gjennomføres månedlig eller kvartalsvis, der aktører som skole, PPT, helsestasjon og barnevern deltar. I tillegg bør det arrangeres ledelsesfora, gjerne halvårslige strategimøter, hvor ledere fra ulike tjenester møtes for å drøfte kvalitetsutvikling og integrering av samarbeidsrutiner i kommunale planverk.

For å støtte samarbeidet anbefales det å utvikle felles rammeverk og systemstøtte. Dette kan være felles planmaler for overgang mellom tjenester og for bekymringsrapportering, samt digitale løsninger for informasjonsdeling. Slike løsninger bør utformes med tanke på brukervennlighet, sikkerhet og ansvarlighet.

Kompetanseheving er også et sentralt element i veilederens anbefalinger. Det foreslås felles opplæring i tidlig innsats, blant annet gjennom bruk av modeller som Bedre Tverrfaglig Innsats (BTI), samt opplæring i risikovurdering og individuell planlegging. I tillegg bør det legges til rette for metodeutveksling og veiledning i praktiske samarbeidsformer, slik at ansatte i ulike tjenester får styrket sin kompetanse og felles forståelse for tverrfaglig arbeid.

7.3 Spesielt om retten til barnekoordinatorordningen og individuell plan (IP).

Barn under 18 år med alvorlig sykdom, skade eller funksjonsnedsettelse, og med behov for langvarige, sammensatte eller koordinerte helse- og omsorgstjenester har rett til en barnekoordinator. Koordinatoren skal sikre at familien får nødvendig støtte, og at tjenestene samarbeider godt.

Ordningen er hjemlet i helse- og omsorgstjenesteloven (hol) § 7-2a og skal sikre kontinuitet og forutsigbarhet i oppfølgingen.²⁶ Barn og unge med behov for langvarige og koordinerte tjenester har rett til en individuell plan, jf. hol § 7-1. Planen skal utarbeides i samarbeid med barnet og familien, og fungere som et verktøy for å sikre målrettet og samordnet innsats fra alle involverte tjenester. Retten til individuell plan er også presisert i barnevernsloven § 15-9 for barn med behov for langvarige og koordinerte tiltak eller tjenester, sammen med barnevernstjenestens plikt til samarbeid.

7.4 Barnehager og skolars ansvar for forebygging og tidlig innsats

Barnehager og skoler har et lovpålagt ansvar for å sikre helhetlig innsats for barn og unge, både på system- og individnivå. Dette er forankret i barnehageloven (bhl.) og opplæringsloven (oppl.l.), og innebærer tidlig identifisering og oppfølging av behov for å forebygge utvikling av mer alvorlige utfordringer.

7.4.1 Barnehagens rolle i kommunens forebyggende arbeid

Barnehager har en sentral rolle i kommunens forebyggende arbeid på både system- og individnivå, og de har samarbeidsplikt med relevante enheter som barnevern, helsestasjon, PPT og skole, jf. bhl. § 2 b). Ett godt systematisk og tverrfaglig samarbeid er avgjørende for å sikre helhetlig og koordinert oppfølging av barn og familier.

²⁶ Jf. helse- og omsorgstjenesteloven (LOV-2011-06-24-30)

Gjennom observasjon av barnas trivsel, lek, språkutvikling og sosiale samspill, har personalet mulighet til å fange opp tidlige signaler på bekymring. For å sikre faglig forsvarlig oppfølging, skal barnehagen ha etablerte rutiner for samarbeid, vurdering, dokumentasjon og videre oppfølging i tråd med gjeldende retningslinjer og kommunale prosedyrer.

Kompetansen til de ansatte er avgjørende for kvaliteten i det forebyggende arbeidet. Kommunen har overordnet ansvar for å legge til rette for systematisk kompetanseutvikling, blant annet gjennom kurs, faglig veiledning og samarbeid med fagmiljøer.

Barnehagen skal tilby et trygt, stimulerende og inkluderende miljø for alle barn, og har etter bhl. § 41 plikt til å forebygge mobbing og fremme psykososial helse. Dette krever et inkluderende og trygt miljø der barn opplever trivsel, trygghet og gode relasjoner.

7.4.2 Skolens rolle i kommunens forebyggende arbeid

Skolen har en sentral funksjon i kommunens helhetlige og forebyggende innsats rettet mot barn og unge, både på system- og individnivå. Gjennom daglige arbeid med observasjon, kartlegginger og vurdering elevers faglige og sosiale utvikling, har skolen gode forutsetninger for å identifisere behov og iverksette tiltak som fremmer læring, trivsel og psykososial helse.

For elever på 1.–4. trinn som har utfordringer med å følge ordinær undervisning, har skolen plikt til å tilby intensiv opplæring, jf. oppl.l. § 11-3. Dette er en del av skolens arbeid med tidlig innsats og skal bidra til å forhindre at utfordringer utvikler seg og forsterkes over tid.

I henhold til oppl.l. § 11-1 skal skolen sikre at alle elever får tilpasset opplæring og faglige utfordringer tilpasset sitt nivå. For å lykkes med dette, er tverrfaglig samarbeid med PPT, skolehelsetjenesten og andre relevante instanser avgjørende. Samarbeidet skal bidra til helhetlig oppfølging av elever med behov for ekstra støtte, både faglig og sosialt. Oppl.l. § 24-1 regulerer samarbeidsplikten for skolen, SFO og PPT med andre tjenesteytere, når samarbeid er nødvendig for å gi eleven et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

7.5 Hensynet til barnets beste

Hensynet til barnets beste er et grunnleggende prinsipp i norsk lovgivning og skal ligge til grunn for alle beslutninger og handlinger som berører barn, uavhengig av hvilken offentlig eller privat aktør som fatter beslutningen. Dette gjelder særlig innen barnevern, barnehage, skole og øvrige kommunale tjenester rettet mot barn og unge.

Grunnloven § 104 fastslår at:

«Ved handlinger og avgjørelser som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.»

Dette prinsippet er videre forankret i FNs barnekonvensjon, som er inkorporert i norsk rett gjennom menneskerettsloven.²⁷ Barnekonvensjonen har forrang ved motstrid med annen lovgivning.

Særlig relevante artikler er:

- **Artikkel 3:** Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i alle handlinger som berører barn.

²⁷ Jf. Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (Menneskerettsloven Vedlegg 8) ([Barnekonvensjonen](#))

- **Artikkel 12:** Alle barn har rett til å bli hørt i saker som angår dem, og deres synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med alder og modenhet.

Barnevernsloven § 1-4 slår fast at barn som er i stand til å uttrykke seg, har rett til å medvirke i alle saker som angår dem. Dette inkluderer krav om tilpasset informasjon, retten til å bli hørt og respekt for barnets mening, uavhengig av foreldrenes samtykke. Forskriften til loven utdyper hvordan denne retten skal ivaretas i praksis.²⁸

Retten til medvirkning er universell og gjelder alle barn, uavhengig av kjønn, etnisitet, funksjonsevne, religion, seksuell orientering, bosted eller foreldrenes sosiale og økonomiske situasjon. Dette rettslige rammeverket forplikter kommunale tjenester til å integrere vurderinger av barnets beste og barns rett til medvirkning i alle relevante beslutningsprosesser. Dette gjelder både på individnivå og i utforming av tjenester og tiltak. Vurderingen av barnets beste skal være en gjennomgående og dokumentert del av samarbeidet mellom kommunale tjenester, slik at beslutninger tas med helhetlig forståelse av barnets behov, rettigheter og livssituasjon.

Opplæringsloven sikrer elevmedvirkning gjennom lovfestet rett til å bli hørt i saker som gjelder dem (§ 10-2) og ved klare krav til tilrettelegging for reell medvirkning (§ 10-2, § 10-4 og § 10-5). I § 10-1 er det fastsatt at for alle handlinger og beslutninger som berører elever, skal hensynet til hva som er best for den enkelte elev være et grunnleggende prinsipp, jf. hensynet til barnets beste.

Helsedirektoratet understreker at helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom skal sikre at barn og unge høres, involveres og gis reell innflytelse både på individnivå og systemnivå.²⁹ På individnivå medvirker barn i konsultasjoner, klassebaserte tiltak m.m., og informasjon tilpasses barnets alder og modenhet. For systemnivå bør barn og ungdom involveres i utvikling og evaluering av tjenestetilbud, blant annet gjennom brukerundersøkelser og unges representasjon.

Det følger av kommuneloven § 5-2 andre ledd at kommunen skal opprette et ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan for ungdom.

7.6 Punktvis oppsummering av revisjonskriterier for problemstilling 2

Kriterier problemstilling 2:

Sikrer Trysil kommune godt samarbeid og samordning mellom de kommunale tjenestene med ansvar for og oppgaver knyttet til barn og unge?

8.	Det skal være etablert arenaer, strukturer og rutiner for tverrfaglig samarbeid og samordning mellom kommunale tjenester med ansvar og oppgaver for barn og unge i Trysil kommune.
9.	Barnehagene skal ha etablerte og dokumenterte rutiner for samarbeid og samordning med relevante tjenesteytere (f.eks. barnevern, helsestasjon, PPT, skole) som en del av sitt forebyggende arbeid.

²⁸ Jf. Forskrift om barns medvirkning i barnevernet (FOR-2023-10-12-1631)

²⁹ Jf. pasient- og brukerrettighetsloven §§ 3-1 og 3-5 og helse- og omsorgstjenesteloven § 3-10

10.	Skolen skal ha etablerte og dokumenterte rutiner for samarbeid og samordning med relevante tjenesteytere (f.eks. barnevern, skolehelsetjenesten, PPT og barnehager) som en del av sitt forebyggende arbeid.
11.	Tjenestene bør ha en felles forståelse av hva forebygging og tidlig innsats innebærer, og hvem som har ansvar for hva.
12.	Kommunen skal ha rutiner som sikrer at hensynet til barnets beste og barnets medvirkning vurderes i de kommunale tjenestene og i samarbeid mellom tjenestene.

7.7 Referanser

Følgende kilder ligger til grunn for utledning av revisjonskriterier under problemstillingene

Lover, forskrifter og forarbeid

- Lov om barnevern (Barnevernsloven) LOV-2021-06-18-97
- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (Helse- og omsorgstjenesteloven)
 - LOV-2011-06-24-30
- Lov om folkehelsearbeid (Folkehelseloven) LOV-2011-06-24-29
- Lov om grunnskoleopplæringa og videreg. opplæring (Opplæringsloven) LOV-2023-06-09-30
- Lov om barnehager (Barnehageloven) LOV-2005-06-17-64
- Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (Sosialtjenesteloven) LOV-2009-12-18-131
- Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (Forvaltningsloven) LOV-1967-02-10
- Lov om kommuner og fylkeskommuner (Kommuneloven) LOV-2018-06-22-83
- Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (Menneskerettsloven Vedl. 8) (Barnekonvensjonen) LOV-1999-05-21-30
- Grunnloven § 104
- Lov om endringer i velferdslovgivningen (samarbeid, samordning m.m.) LOV-2021-06-11-78
- Prop. 100 L (2020–2021) Endringer i velferdstjenestelovgivningen (samarbeid, samordning og barnekoordinator)
- Prp. 83 L (2024-2025) Endringer i barnevernsloven mv. (kvalitetsløftet i barnevernet)
- Innst. 524 L (2024-2025) Endringer i barnevernsloven mv. (kvalitetsløftet i barnevernet)
- Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten (FOR-2018-10-19-1584)
- Forskrift om barns medvirkning i barnevernet (FOR-2023-10-12-1631)

Strategier, rundskriv og veiledere

- Nasjonal veileder om *Samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier* (Helsedirektoratet)
- Meld. St. 28 (2024-2025) *Tro på framtida – uansett bakgrunn* (Barne- og familiedep.)
- FNs bærekraftsmål (Sustainable Development Goals – SDG)